

VÁLOGATÁS A SZERZŐI JOGI SZAKÉRTŐ TESTÜLET SZAKVÉLEMÉNYEIBŐL

ADATBÁZIS SZERZŐI JOGI ÉS SUI GENERIS VÉDELME

SZJSZT-23/08/1

A Fővárosi Bíróság megkeresése

A kirendelő Fővárosi Bíróság azt kérte a Szerzői Jogi Szakértő Testülettől, hogy a felperes R. M. A. Kft. és az alperes A. I. Sz. Kft. által feltett kérdéseket válaszolja meg.

A felperes által feltett kérdések

1. Nyilatkozzon a szakértői testület arra vonatkozóan, hogy az alperes adatbázisa struktúrájában, szerkesztési elveiben összetéveszthető-e a felperes adatbázisával!
2. Nyilatkozzon a szakértői testület arra vonatkozóan, hogy a felperes által hivatkozott, a felperes adatbázisában található hibák, elírások (pl. egyes idegenforgalmi szolgáltatók neve, elérhetősége, más adata) az alperesi adatbázisban is megtalálhatóak-e!
3. Nyilatkozzon a szakértői testület arra vonatkozóan, hogy a felperesi adatbázisban található egyes hiányosságok (pl. bizonyos szálláshelyeknél a pontos cím nem jelenik meg) az alperesi adatbázisban is megtalálhatóak-e!
4. Nyilatkozzon a szakértői testület arra vonatkozóan, hogy a felperes által hivatkozott, a felperes adatbázisában található „alapadatos partnerek”, illetve „fizetős partnerek” megkülönböztetés az alperesi adatbázisban is megtalálható-e!
5. Nyilatkozzon a szakértői testület arra vonatkozóan, hogy a felperesi honlapon azok a vendéglátó-ipari egységek, amelyek kategóriába sorolás nélkül szerepelnek, az alperesi honlapon is kategóriába sorolás nélkül szerepelnek-e!
6. A felperesi honlapon a nagyobb városok mellett található kisebb településeken levő szálláshelyekre vonatkozó speciális böngészési módszer az alperesi honlapon is megtalálható-e?
7. Nyilatkozzon a szakértői testület arra vonatkozóan, hogy a bizonyítékok alapján megállapítható-e, hogy az alperes honlapján az adatok, egyéb tartalmi elemek elrendezése, struktúrája a felperesi honlapról átvételre került!
8. Milyen terjedelemben állapítható meg a felperesi adatbázis adatainak kimásolása vagy újrahasonosítása az alperes által a csatolt bizonyítékok alapján?
9. A felperesi adatbázis tartalmának összeválogatása, elrendezése, szerkesztése alkalmas-e arra, hogy gyűjteményes műnek minősüljön?

10. A felperesi adatbázis alkalmas-e arra, hogy szerzői jogi védelem alatt álljon?
11. Amennyiben a felperesi adatbázis alkalmas arra, hogy szerzői jogi védelem alatt álljon, a bizonyítékok alapján megállapítható-e, hogy az alperes megsértette a felperes szerzői jogát?
12. Amennyiben a felperesi adatbázis nem alkalmas arra, hogy szerzői jogi védelem alatt álljon, alkalmas-e arra, hogy kapcsolódó jogi védelem (ún. *sui generis* védelem) alatt álljon?
13. Amennyiben a felperesi adatbázis alkalmas arra, hogy kapcsolódó jogi védelem alatt álljon, a bizonyítékok alapján megállapítható-e, hogy az alperes megsértette a felperes szerzői jogát?

Az alperes által feltett kérdések

14. (Az alperes beadványának 1. számú kérdése.) A felperes honlapja, illetve a mögötte található adatbázis, valamint az alperes honlapja, illetve a mögötte található adatbázis a szerzői jogi törvény értelmében tekinthető-e olyan gyűjteményes műnek, amelyet megillet a szerzői jogi védelem, és ez alapján a felperes, illetve az alperes rendelkezik-e az ún. „*sui generis*” adatbázishoz fűződő jogokkal, illetve vizsgálhatóak-e ezek a kérdések figyelemmel az eltelt időre, illetve arra a tényre, hogy az adatbázisok a felperes által állított jogsértés időpontjában fennállt állapota jelenleg már nem áll rendelkezésre?
15. (Az alperes beadványának 2. számú kérdése.) A felperes, illetve az alperes honlapja és a mögöttes adatbázis vonatkozásában a T. Szerzői Jogi Szakértő Testület álláspontja szerint azok egyéni, eredeti volta és szerkesztése megállapítható-e, figyelemmel az eddig keletkezett valamennyi iratra is?
16. (Az alperes beadványának 3. számú kérdése.) A szakértői vélemény elkészítésekor rendelkezésre álló adatok és iratok alapján szakértői eszközökkel megállapítható-e, hogy az alperes honlapján található adatok és egyéb tartalmi elemek elrendezése, struktúrája átvételre került-e a felperesi honlapról, és ha igen, milyen mértékben és terjedelemben (azaz annak jelentős részét vagy egészét érintik-e)?

Az eljáró tanács szakértői véleménye

Az eljáró tanács a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdése szerint „a Szakértő Testület nevében az eljáró tanács a feltett kérdések és a benyújtott iratok alapján alakítja ki a szakértői véleményt, a tények megállapítására nem végez külön bizonyítást ...”.

Az eljáró tanács rögzíti, hogy a számára átadott dokumentumok az alperesi adatbázis egészét nem tartalmazzák, arról csupán a felperes által csatolt képernyőképek, illetve az alperes által – CD-n – csatolt SQL-fájlok álltak az eljáró tanács rendelkezésére. Jóllehet az

utóbbi fájlok alapján az alperesi adatbázis ún. táblaszerkezete és adattartalma megállapítható, ugyanakkor nem tehető megállapítás például az előre definiált (az adatbázis használója számára használatra felkínált) adatbázis-lekérdezések vonatkozásában. Ezzel egyidejűleg a felperesi adatbázis – mivel az az interneten mindenki számára elérhető – egésze az eljáró tanács rendelkezésére állt, de az alkalmazott táblaszerkezet vonatkozásában az eljáró tanács rendelkezésére bocsátott dokumentumok nem tartalmaztak teljes körű információt.

Ad 1. Az eljáró tanács megítélése szerint a két adatbázis nem összetéveszthető, de azok nagyfokú hasonlóságot mutatnak. A nagyfokú hasonlóságot elsősorban az indokolja, hogy a hasonló célt szolgáló adatbázisok szerkezete – követve annak funkcióját és a felhasználói igényeket – lényegében azonos.

Ad 2. Az eljáró tanács megállapítja, hogy a felperesi adatbázisban megtalálható hibák az alperesi adatbázis alapján megjelenített honlapon is megtalálhatóak voltak. Az eljáró tanács e megállapítása során a felperes keresetlevelének F 11–25. számú mellékleteiben szereplő képernyőképeket vette figyelembe.

Ad 3. Ha a felperes kérdésében szereplő „hiányosság” fordulaton a lehetséges adatok köre teljességének (telephely címe, telefonszám, honlap stb.) hiányát kell érteni, úgy a hiányosságok az alperesi adatbázis alapján megjelenített honlapon is tetten érhetőek voltak.

A peres iratokban nincs adat arra nézve, hogy az alperes vagy annak megbízottja (alperesi perbeavatkozó) önálló, de tárgyilag egybeeső gyűjtőkörrel rendelkezett volna. Így elképzelhető lenne, hogy a hibák egy közös, eredetileg is hibás adatforrásból származnának.

Ad 4. Az eljáró tanács megállapítja, hogy az „alapadatos” és „fizetős” partnerek közötti különbség megtalálható volt az alperesi adatbázis alapján megjelenített honlapon. Az eljáró tanács e megállapítása során a felperes keresetlevelének F 2–9. számú mellékleteiben szereplő képernyőképeket vette figyelembe.

Ad 5. Az eljáró tanács megállapítja, hogy azon vendéglátó-ipari egységek, amelyek a felperes adatbázisában kategória nélkül kerültek rögzítésre, az alperesi adatbázis alapján megjelenített honlapon is anélkül kerültek megjelenítésre. Az eljáró tanács e megállapítása során a felperes keresetlevelének F 26–29. számú mellékleteiben szereplő képernyőképeket vette figyelembe.

Ad 6. Az eljáró tanács megállapítja, hogy a felperesi honlapon a nagyobb városok mellett található kisebb településeken levő szálláshelyekre vonatkozó speciális lekérdezési mód az alperesi adatbázis alapján megjelenített honlapon is megtalálható volt. Az eljáró tanács e körben a felperes keresetlevelének F 30–36. számú mellékleteiben szereplő képernyőképeket vette figyelembe.

Ad 7. Az eljáró tanács megítélése szerint a rendelkezésére bocsátott dokumentumok alapján megállapítható, hogy az alperesi adatbázis adattartalmát a felperesi adatbázisból másolták ki. Ugyanakkor az eljáró tanács az adatok elrendezése, azok struktúrája vonatkozásában a kimásolást csak részben tartja megállapíthatónak. Az eljáró tanács ezen a helyen is kívánja ismételni azon korábbi megállapítását, amely szerint az adatbázisok szerkezetét, struktúráját – az esetek jelentős részében és a tárgyalt ügyben is – nagymértékben meghatározza azok funkciója, ezért önmagában az adatbázis szerkezetének, struktúrájának átvétele nem feltétlenül jelent jogsértést. Ehhez először azt kell ugyanis megállapítani, hogy a felperesi adatbázis gyűjteményes műnek minősül-e, illetve az alapján az adatbázis egésze vagy annak egy része (pl. szerkezeti felépítése) szerzői jogi védelmet élvez-e. E kérdésekről az eljáró tanács a további kérdések megválaszolása során ad választ.

Ad 8. Tekintettel arra, hogy az alperesi adatbázis alapján megjelenített honlap már nem elérhető, az eljáró tanács a kérdésre nem tud választ adni. Az eljáró tanács ugyanakkor megjegyzi, hogy a csatolt képernyőképek alapján valószínűsíthető, hogy az adatok egésze vagy azok jelentős része átmásolásra került.

Ad 9. Az eljáró tanács előjáróban kiemeli, hogy bár az adatbázisok szerzői jogi védelmére vonatkozó rendelkezéseket több alkalommal módosította a jogalkotó, azok 1988. november elseje [a szerzői jogról szóló 1969. évi III. törvény (régii Szjt.) végrehajtásáról szóló 9/1969. (XII. 29.) MM rendeletet módosító 18/1988. (VIII. 24.) MM rendelet hatálybalépésének napja] óta változatlanok abban a tekintetben, hogy gyűjteményes műnek minősülhet az adatbázis (korábbi terminológiát használva az adattár) is, ha tartalmának összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése egyéni, eredeti jelleget mutat. E szabályozásban az adatbázisok jogi védelméről szóló 9/96/EK irányelv 2001. évi implementálása sem hozott változást. Ezt rögzíti a hatályos szerzői jogi törvény (a továbbiakban: Szjt.) 7. §-a és 61. §-ának (1) bekezdése is.

Az eljáró tanács ezt követően megvizsgálta, hogy a felperesi adatbázis tartalmának *a)* összeválogatása, *b)* elrendezése, *c)* szerkesztése egyéni, eredeti jellegű-e.

Az eljáró tanács megállapítja, hogy a felperesi adatbázis a vendéglátó- és szálláshelyek adatait gyűjti és rendezi kategóriákba. Ezen adatok önálló szerzői jogi védelmet ugyan nem élveznek, ez ugyanakkor – az Szjt. 60/A. §-ának (1) bekezdése szerint – az adatbázis egészének gyűjteményes műként történő elismerésének nem is feltétele.

Az eljáró tanács rendelkezésére bocsátott adatok alapján megállapítható, hogy felperes arra törekedett, hogy az ország területén fellelhető *valamennyi* vendéglátó- és szálláshely adatait adatbázisában rögzítse. Erre utal a felperes 2005. január 15. napján kelt keresetlevelének azon része is, amely szerint „A felperes területi képviselői hálózatán keresztül biztosítja adatainak frissességét, valamint az új adatok folyamatos gyűjtését.” Az eljáró tanács e helyen hivatkozni kíván a Szerzői Jogi Szakértő Testület 38/06 számú szakvéleményére,

amely szerint „az összeválogatás nem rendelkezik egyéni, eredeti jelleggel, ha az valamenyny, bizonyos tulajdonsággal rendelkező elemet (művet, adatot) tartalmaz (például valamennyi budapesti telefon-előfizető adatait).”

A fentiekből az következik, hogy a felperesi adatbázis tartalmának összeválogatása – épp annak teljessége, illetve teljességre törekvése miatt – nem jelentett olyan szellemi tevékenységet, amely alapján az gyűjteményes műnek minősülhetne, szerkesztőjét pedig megilletnék a szerzői jogok.

Az eljáró tanács az összeválogatott adatok elrendezése, szerkesztése vonatkozásában ismételtén hivatkozni kíván az SZJSZT 38/06 számú szakvéleményére, amely megállapítja, hogy „az elrendezés elsősorban akkor tekinthető egyéninek, eredetinek, ha az meghaladja a nyilvánvaló sorrendbe illeszthető tulajdonságok alapján (például kezdőbetű, súly, hossz) történő automatikus rendezést”. Az eljáró tanács megítélése szerint a felperesi adatbázis az összegyűjtött elemeket azok nyilvánvaló tulajdonságai (cím, kategória, árszint) szerint rendezte el és jelenítette meg, amely elrendezés megegyezik a hasonló tematikájú adatbázisok általánosan alkalmazott elrendezési módjával, ezért a felperesi adatbázis a tartalom elrendezése, szerkesztése alapján sem minősül gyűjteményes műnek.

Az eljáró tanács a fentiek mellett rögzíti, hogy még ha a felperesi adatbázis gyűjteményes műnek minősülne is, a rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján nem állapítható meg, hogy ki minősülne a gyűjteményes mű természetes személy szerkesztőjének, továbbá hogy a felperes e jogok vonatkozásában milyen felhasználási jogokat szerzett a gyűjteményes mű természetes személy szerkesztőitől. E körülmények feltárására tehát a jogsértés megállapítása érdekében akkor is szükség lenne, ha a felperesi adatbázis gyűjteményes műnek minősülne.

Az eljáró tanács fel kívánja hívni a figyelmet arra is, hogy az adatbázis-előállítók kapcsolódó jogi *sui generis* oltalma – az Szt.-ben meghatározott feltételek teljesülése esetén – független attól a körülménytől, hogy az adatbázis gyűjteményes műnek minősül-e vagy sem. A szerzői és a kapcsolódó jogi oltalmi forma párhuzamosan, de önállóan is megilletheti az adatbázis természetes személynek minősülő szerkesztőjét, illetve természetes vagy jogi személyiségű előállítóját.

Ad 10–11. A felperesi adatbázis összeállítója – a fenti megállapításokból következően – szerzői jogi védelmet nem élvez, ugyanakkor vizsgálendő, hogy annak előállítóját megilleti-e az Szt. XI/A. fejezete szerinti kapcsolódó jogi *sui generis* oltalom.

Az Szt. 84/A. §-ának (3) bekezdése szerint a *sui generis* védelem akkor illeti meg az adatbázis előállítóját, ha az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényelt.

A tartalom megszerzése kapcsán felmerült költségek fogalmát az utóbbi években az Európai Bíróság is értelmezte. A British Horseracing Board kontra William Hill Organization Ltd. (C-203/02)-ügyben hozott döntés szerint e költségek között nem vehetők figyelembe a

tartalmi elemek létrehozatalával kapcsolatos költségek, de ilyen költség felmerülését a jelen ügyben nem is állították. A döntés szerint ugyanakkor az adatbázis tartalmának ellenőrzésével kapcsolatos ráfordításnak minősülnek „az adatbázisban meglévő elemek pontosságának ellenőrzésére felhasznált pénzeszközök”.

Az eljáró tanács a rendelkezésére bocsátott dokumentumok alapján kialakított véleménye szerint az adatok megszerzése és ellenőrzése, az alkalmazott területi képviselők által való folyamatos ellenőrzése (kiegészítő adatgyűjtése) és az adatok feldolgozásával összefüggésben jelentkező költségek jelentős ráfordítást igényelhetnek a felperestől.

Ha a bírósági bizonyítási eljárás során e ráfordítások jelentős volta megállapítást nyer, úgy a felperes az Sztj. 84/A. §-a szerinti kapcsolódó jogi védelemben részesül.

Ad 12–13. Az Sztj. 84/A. §-ának (1) és (3) bekezdése szerint az adatbázis-előállító engedélye szükséges az adatbázis egészének vagy jelentős részének kimásolásához, újrahasznosításához, illetve jelentéktelen rész ismételt vagy rendszeres kimásolásához, újrahasznosításához.

Az adatbázis jelentős részének fogalmát az Európai Bíróság korábban már hivatkozott C-203/02 számú döntésével határozta meg. Eszerint az adatbázis *menyiségi* szempontból jelentős részének megállapítása során az adatbázisból kimásolt/újrahasznosított részt a forrásul használt adatbázis teljességéhez viszonyítva kell értékelni. A *minőségi* szempontból jelentős rész megállapítása során pedig az érintett rész megszerzésével, ellenőrzésével, megjelenítésével kapcsolatos költségeknek az egész adatbázis hasonló költségeivel való arányát kell értékelni.

Az Európai Bíróságnak az Apis-Hristovich kontra Lakorda-ügyben hozott C-545/07 számú ítélete kimondta, hogy önmagában „az a körülmény, hogy egy előállító adatbázisának tartalmát illetően megfigyelhető tárgyi és technikai jellegzetességek szintén megfigyelhetőek valamely másik előállító adatbázisa tartalmánál, arra utaló jelként fogható fel, hogy a 96/9 irányelv értelmében kimásolás történt, kivéve, ha ezen egybeesés az érintett adatbázisok között végbement átviteltől eltérő tényezőkkel magyarázható. Az a tény, hogy az adatbázisok előállítója által a nyilvánosság számára nem hozzáférhető forrásokból megszerzett elemek szintén szerepelnek a másik előállító adatbázisában, önmagában nem elegendő annak bizonyítására, hogy ilyen kimásolás történt, de erre utaló jel lehet.”

A korábbi válaszok alapján megállapítható, hogy az alperesi adatbázis a felperesi adatbázis tartalmának legalább mennyiségi szempontból jelentős részét kimásolta és újrahasznosította, amely cselekmények kizárólag a felperes előzetes engedélye alapján voltak jogszerűen elvégezhetőek az Sztj. 2001. évi módosításának hatálybalépését követően.

A rendelkezésre bocsátott adatok alapján az eljáró tanács abban a kérdésben nem tud egyértelműen állást foglalni, hogy az adatbázis engedélyköteles kimásolását az alperes vagy az alperesi perbeavatkozó végezte-e el, ugyanakkor az adatbázis újrahasznosítása egyértelműen az alpereshez köthető.

Ad 14. Az eljáró tanács a felperesi adatbázis jogi oltalmával kapcsolatos megállapításait a felperesi kérdésekre válaszolva már részletesen kifejtette. Tekintettel arra, hogy az eljáró tanács megállapítása szerint a felperesi adatbázis nem minősül gyűjteményes műnek, az annak szolgálai átvételével kialakított alperesi adatbázis sem tekinthető gyűjteményes műnek. Hasonlóan, a kapcsolódó jogi oltalmat élvező felperesi adatbázis lemásolásával kialakított alperesi adatbázis nem élvezhet önálló kapcsolódó jogi oltalmat. Az eljáró tanács jelen megállapításaihoz szükséges dokumentumok az idő múlása ellenére rendelkezésre állnak.

Ad 15. E kérdésre az eljáró tanács korábban részletes választ adott már.

Ad 16. A felperesi keresetlevél F 2–6. számú mellékleteiben található képernyőképek, illetve a csatolt egyéb dokumentumok alapján megállapítható, hogy az alperes a felperesi adatbázis jelentős részét kimásolta és újrahasznosította. Amint ezt az eljáró tanács a fenti 7. pontnál kifejtette, a kapcsolódó jogi adatbázis-védelem és annak megsértése szempontjából a perben az adatok egésze vagy jelentős része kimásolása és nem az adatszerkezeté bír jelentőséggel.

A kimásolás és újrahasznosítás mértékéről a 12–13. ponthoz adott válaszban szóltunk.

Dr. Gyertyánfy Péter, a tanács elnöke
Dr. Békés Gergely, a tanács előadó tagja
Dr. Mlinarics József, a tanács szavazó tagja

* * *

A ZENEMŰVEKRE ÉS ZENEMŰSZÖVEGEKRE FENNÁLLÓ KIZÁRÓLAGOS TÖBBSZÖRÖZÉSI ÉS TERJESZTÉSI JOG GYAKORLÁSA, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL AZ SZJT. 19. §-ÁRA

SZJSZT-01/09/1

Az Audiovizuális Művek Szerzői Jogait Védő Közérdekű Alapítvány (ASVA) megkeresése

A megkeresésben foglaltak

Az ASVA (a továbbiakban: a megkereső) az alábbi megkereséssel fordult a Szerzői Jogi Szakértő Testülethez.

Az Sztj.-nek a mechanikai kötelező közös jogkezelést előíró 19. §-át átfogóan módosítja a szerzői jogi törvény módosításáról szóló, 2009. február 1. napján hatályba lépő 2008. évi CXII. törvény 1. §-a. A törvénymódosítás szerint az Sztj. jelenleg hatályos 19. § (1) bekez-

dése helyébe az alábbi rendelkezés lép: „A zeneszerzők és a szövegírók a már nyilvánosságra hozott nem színpadi zeneműveknek és zeneszövegeknek, valamint az ilyen színpadi zeneművekből vett részleteknek hangfelvételen való újabb többszörözésére és példányonkénti terjesztésére vonatkozó jogukat csak közös jogkezelő szervezetük útján érvényesíthetik, díjukról csak a felosztás időpontját követő hatállyal, a rájuk jutó összeg erejéig mondhatnak le. Az engedélyre és az ennek fejében fizetendő díjak mértékére vonatkozóan az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezet köt szerződést a hangfelvétel-előállítóval.

A törvénymódosításhoz fűzött miniszteri indokolás szerint „*a tervezet összhangba hozza az Sztj. e rendelkezését az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló, 1886. szeptember 9-i Berni Uniós Egyezmény (a továbbiakban: BUE, hatályos szövegét kihirdette az 1975. évi 4. tvr.) 13. cikkének (1) bekezdésével és 14. cikkének (3) bekezdésével oly módon, hogy egyértelművé teszi: a többszörözésre és a terjesztésre vonatkozó speciális engedélyezés lehetősége csak abban az esetben áll fenn, ha a felhasználás a nyilvánosságra hozott nem színpadi zenemű és zeneszöveg, illetve színpadi zenemű részletének újabb többszörözésére és terjesztésére irányul, és hangfelvételen (de nem más hordozón) valósul meg. A BUE értelmében a zenemű, illetve zeneszöveg önálló vagy együttes felhasználása más műben nem tartozhat kényszerengedélyezés alá, és nem terjedhet ki a kényszerengedélyezés a más műben foglalt zeneműnek, illetve zeneszövegnek a más művel együtt való többszörözésére és terjesztésére sem. A normaszöveg átfogalmazása azt a célt is szolgálja, hogy nyilvánvalóvá váljon a joggyakorlat számára, hogy ez a jog kizárólagos módon közös jogkezelésben gyakorolható, egyedi érvényesítésére nincs lehetőség.*”

Az Sztj. 19. §-ának szövege a törvénymódosítás előtt az alábbi volt: „*A hangfelvétel-előállító, valamint a multimédia mű létrehozója és az elektronikus adatbázis összeállítója követelheti, hogy a már nyilvánosságra hozott nem színpadi zeneműveknek és zeneszövegeknek, valamint az ilyen színpadi zeneművekből vett részleteknek hangfelvételen, videofelvételen, digitális hordozón terjesztett multimédia műben vagy elektronikus adatbázisban való újabb többszörözését és példányonkénti terjesztését megfelelő díjazás ellenében számára is engedélyezzék. A felhasználási szerződést az irodalmi és a zenei művekkel kapcsolatos szerzői jogok közös kezelését végző szervezettel kell megkötni. Az átdolgozási jogra és e jog gyakorlására az (1) bekezdésben foglalt rendelkezés nem alkalmazható.*”

A két normaszöveg-változat összevetéséből és a miniszteri indokolásból is kiderül, hogy a módosított Sztj. 19. §-a már nem tartalmazza a kisjogos zeneművek digitális hordozón terjesztett multimédiában, videofelvételen és elektronikus adatbázisban való újabb többszörözésére és terjesztésére előírt, kilépést sem engedő, kötelező közös jogkezelési szabályt. A módosítás fő indoka a miniszteri indokolás alapján a BUE 13. cikke (1) bekezdésének és 14. cikke (3) bekezdésének való megfelelés volt. A BUE 14. cikkének (3) bekezdése kifejezetten a filmalkotások tekintetében zárja ki a 13. cikk szerinti, a zeneművek mechanikai többszörözésére vonatkozó korlátozás alkalmazását. Ennek megfelelően tehát – az új Sztj.-

szövegre vonatkozó miniszteri indokolás alapján – úgy értelmezzük, hogy az új normaszöveg filmalkotásokra vonatkozó értelmezése kifejezetten kizárt.

Az Sztj. 19. §-ával kapcsolatos jogértelmezés a jelenleg hatályos (2009. február 1. előtti) Sztj. alapján bizonytalan. Utalunk itt a filmalkotásokban foglalt filmzene filmalkotással együtt, DVD-hordozón történő többszörözésével és terjesztésével kapcsolatban egy első fokon megismételt eljárásban folyamatban levő polgári peres eljárásra, amelyben a Fővárosi Ítéltábla jogerős végzésében hatályon kívül helyezte a Fővárosi Bíróság közbenső ítéletét, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította, miközben ezen végzésében értelmezte a még nem módosított Sztj. 19. §-át, és a multimédiamű, továbbá a videofelvétel oldaláról közelítette meg a problémát. Hivatkozunk továbbá a Szerzői Jogi Szakértő Testület 15/08 számú szakvéleményére is, amelyben a testület a Fővárosi Ítéltáblához hasonló álláspontra helyezkedett.

A fentiek alapján kérjük a Tisztelt Szerzői Jogi Szakértő Testületet az alábbi kérdéseink megválaszolására.

1. Jól értelmezzük-e, hogy az Sztj.-nek a 2008. évi CXII. törvény 1. §-a szerinti új szabályozása kizárja, hogy az Sztj. 2009. február 1. napján hatályba lépő 19. §-ában foglalt, kilépést nem engedő, kötelező mechanikai többszörözési közös jogkezelési szabályt filmalkotásokra kiterjesztően értelmezzük? Jól értelmezzük-e tehát, hogy a mechanikai többszörözésre vonatkozó kötelező közös jogkezelés nem érvényesül az ilyen kisjogos zeneművek filmmel együtt, annak részeként történő többszörözése és terjesztése esetén?

2. A törvénymódosítás alapján jól értelmezzük-e, hogy az 1. kérdésben hivatkozott törvénymódosítást megelőzően hatályos Sztj. 19. §-a nem felelt meg a BUE-nak, mert túlságosan bő értelmezési lehetőséget engedett a tekintetben, hogy mi tartozik a kilépést nem engedő, mechanikai többszörözési jogra vonatkozó kötelező közös jogkezelés tárgyi hatálya alá, és ezért a 2009. február 1-jét megelőzően hatályos Sztj. 19. §-a a BUE-ba, azaz nemzetközi szerződésbe ütközött?

Az eljáró tanács szakvéleménye

I. A Szerzői Jogi Szakértő Testület hatásköre

A peren kívüli megkeresés arra vonatkozik, hogy ki és miként gyakorolhatja a szerzőknek a zeneművekre és zeneszövegekre fennálló kizárólagos többszörözési és terjesztési jogát. Az Sztj. 101. §-ának (3) bekezdése így rendelkezik: „A Szerzői Jogi Szakértő Testület felkérésre peren kívül is adhat szakvéleményt a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben.” A testület eljáró tanácsa az Sztj. idézett rendelkezése alapján jár el.

II. Általános válasz a megkereső által feltett kérdésekre

Az eljáró tanács igenlő választ ad a megkereső által feltett mindkét kérdésre.

1. A megkereső jól értelmezi az Sztj. 19. §-ának a 2008. évi CXII. törvény 1. § által módosított és 2009. február 1-jén hatályba lépett rendelkezését. A rendelkezés szerinti kötelező közös jogkezelés szabálya nem terjed ki a „kisjogos zeneművek” és szövegeik filmalkotással együtt, annak részeként történő többszörözésére és terjesztésére.
2. A megkereső azt is helyesen látja, hogy az Sztj. 19. §-a a fent említett módosítást megelőzően nem felelt meg a Berni Uniós Egyezménynek (a továbbiakban: Berni Egyezmény), s ezért a TRIPS-megállapodásnak és a WIPO Szerzői Jogi Szerződésének (WCT-nek) sem; ütközött ezekkel a nemzetközi szerződésekkel, amelyeknek a Magyar Köztársaság részese. A korábban hatályos rendelkezés olyan felhasználási körre is kiterjesztette a Berni Egyezmény 13. Cikkének (1) bekezdésében említett feltételek alkalmazását – a zeneművek és zeneszövegek szerzőinek a többszörözési jogát illetően – amelyre az egyezménynek ez a rendelkezése nem vonatkozik.

III. A szakértői vélemény részletes kifejtése

Ad 1. Az Sztj. 19. §-ának a 2009. február 1-jén hatályba lépett módosított rendelkezése kötelező közös jogkezelést ír elő a zeneszerzőknek és a szövegíróknak a már nyilvánosságra hozott nem színpadi zeneműveik és zeneszövegeik (valamint az ilyen színpadi zeneművekből vett részletek) hangfelvételen való újabb többszörözésére és példányonkénti terjesztésére vonatkozó jogaik tekintetében.

Az említett szerzőknek, az Sztj. 18. §-ának (1) bekezdése alapján, kizárólagos joguk van arra, hogy műveiket többszörözzék, és hogy erre másnak engedélyt adjanak [a § (2) bekezdése egyértelművé teszi, hogy többszörözésnek minősül a művek (előadásainak) hangfelvételen való rögzítése is]. Az Sztj. 23. §-ának (1) bekezdése alapján kizárólagos joguk van arra is, hogy műveiket, illetve azok többszörözött példányait terjesszék, és hogy arra másoknak engedélyt adjanak.¹

Az Sztj. módosított 19. §-a a többszörözési jog tekintetében a Berni Egyezmény 13. Cikkének (1) bekezdésén alapszik. Az egyezménynek ez a rendelkezése így szól:

„Zenemű szerzőjének és szövegírójának a zenemű – adott esetben szöveggel történő – hangfelvételének engedélyezésére vonatkozó kizárólagos jogával kapcsolatban az Unióhoz tartozó országok mindegyike az adott országot illetően fenntartásokkal élhet és feltételeket szabhat,

¹ Az eljáró tanács elsősorban a többszörözési jog szempontjából vizsgálja, hogy az Sztj. 19. §-a összhangban áll-e a nemzetközi szerződésekkel. Ami a terjesztési jogot illeti, abból az elvből indul ki, amelyet a 2001/29/EK sz. Infococ-irányelv 5. Cikkének (4) bekezdése tükröz. Nevezetesen abból, hogy a többszörözési jog esetében alkalmazható kivételek és korlátozások megfelelően alkalmazandóak a többszörözéssel előállított példányok tekintetében fennálló terjesztési jogra is.

ha a szövegíró már engedélyezte a szövegnek a zeneművel történő felvételét; de minden ilyen természetű fenntartás és feltétel szigorúan azokra az országokra korlátozódik, amelyek azokat megszabták, és semmiképpen sem sérthetik a szerzőnek azt a jogát, hogy – békés megegyezés hiányában – az illetékes hatóság által megállapított méltányos díjazásban részesüljön.”

Az általánosan elfogadott értelmezés szerint a fenntartásokkal élésnek és a feltételek szabásának a lehetősége többek között azt jelenti, hogy a Berni Unió tagországai *kényszerengedélyt* vezethetnek be a fent idézett rendelkezésben leírt esetben. A rendelkezés azonban nem használja a kényszerengedély kifejezést, csak általában szól arról, hogy ilyen esetben a tagországok *feltételeket írhatnak elő* a kizárólagos többszörözési jog gyakorlásával kapcsolatban. *Annak előírása, hogy a többszörözési jogot csak közös jogkezelés útján lehet gyakorolni, nyilvánvalóan e jog gyakorlására vonatkozó feltételt jelent* (s ebben a tekintetben annak korlátozását, hogy a jogosult valóban kizárólagosan maga dönthessen műve felhasználásának engedélyezéséről).²

Az is nyilvánvaló, hogy az egyezmény alapján *a kizárólagos többszörözési jog – vagy bármilyen más kizárólagos jog – esetében ilyen feltétel szabása csak akkor megengedett, ha erről az egyezmény külön rendelkezik.* A jogszabály-értelmezés általánosan elfogadott és követett *a contrario* elvéből az következik, hogy azokban az esetekben, amelyekre vonatkozóan az egyezmény nem rendelkezik a kizárólagos jog gyakorlására vonatkozó feltételek előírásának lehetőségéről, ilyen feltétel előírása összeütközésben áll az adott uniós tagországnak az egyezmény alapján fennálló kötelezettségeivel.

A Berni Egyezménynek a 13. Cikk (1) bekezdésén kívül még egy rendelkezése van, amely feltételek szabását engedi valamely kizárólagos jog esetében. Nevezetesen a 11bis Cikk (2) bekezdése, amely a szerzőknek a cikk (1) bekezdésében meghatározott kizárólagos joga(i) esetében teszi ezt lehetővé. Az érintett kizárólagos jog(ok) a következőkre vonatkozik (vontakoznak): „1. a [művek] sugárzására vagy minden más, jel, hang vagy kép vezeték nélküli közvetítésére alkalmas eszközzel történő nyilvános átvitelére; 2. sugárzott mű mindenfajta, akár vezeték útján történő, akár vezeték nélküli nyilvános átvitelére, ha ezt az átvitelt az eredetihez képest más szervezet végzi; 3. a sugárzott mű hangszóró vagy egyéb, annak megfelelő jel-, hang- vagy képközvetítő eszközzel történő nyilvános átvitelére.”

² Az eljáró tanács tudatában van annak, hogy az Alkotmánybíróság 1995-ben, még a korábbi szerzői jogi törvény – az 1969. évi III. törvény – hatálya alatt hozott egy határozatot (382/B/1995 számon), amelyben megállapította, hogy a kötelező közös jogkezelés „nem valósítja meg a tulajdonhoz való alapvető jog aránytalan és ezért alkotmányellenes korlátozását”. Rámutat az eljáró tanács arra, hogy a határozat csak a tulajdonjog szempontjából vizsgálta a kérdést, s abból, hogy a szerzők a tulajdonuk javait élvezik-e legalább azáltal, hogy jogdíjat kapnak. Az Alkotmánybíróság nem terjesztette ki a vizsgálatot a nemzetközi szerződéseknek a kizárólagos jogokat érintő szabályaira, s különösen arra, hogy ezeknek a jogoknak a lényege éppen az, hogy kizárólag a szerzők dönthetnek el, miként gyakorolják az érintett jogokat, kinek és milyen feltételekkel engedélyezik a felhasználást, és kinek tagadhatják meg annak engedélyezését. Ha ezt megtette volna, meg kellett volna állapítania, hogy valamely kizárólagos jognak a korlátozása azáltal, hogy a törvény feltételeket – pl. kényszerengedélyt vagy kötelező közös jogkezelést – ír elő annak gyakorlására, csak ott lehetséges, ahol erre a nemzetközi szerződések külön lehetőséget adnak.

Ebből az következik, hogy *más esetben nincs mód valamely kizárólagos jog vonatkozásában kötelező közös jogkezelés, mint feltétel, előírására.*³ Nincs tehát mód arra sem, hogy olyankor, amikor a zeneműveket és a kapcsolódó zeneszövegeket audiovizuális művek részeként (nem hangfelvételek formájában) rögzítik, többszörözik, a többszörözési jog gyakorlására feltételeket – így pl. kötelező közös jogkezelést – írjon elő valamely Berni Uniós tagország törvénye. Ha ezt teszi, megsérti a Berni Egyezmény alapján fennálló kötelezettségeit.

Az Szjt. 19. §-a, a 2009. február 1-jén hatályba lépett módosítással, most már összhangban áll a Berni Egyezménnyel (és így a TRIPS-megállapodással és a WCT-vel is), miután csak arra ír elő a zeneművekre és kísérszövegeikre fennálló kizárólagos többszörözési jog vonatkozásában kötelező közös jogkezelést, amire nézve ez a Berni Egyezmény 13. Cikkének (1) bekezdése alapján megengedett; nevezetesen e művek *hangfelvételen* való rögzítésére és többszörözésére.

Ami a „kisjogos” zeneműveknek és szövegeknek valamely *filmalkotás* részeként való rögzítését illeti, nincs szó e művek hangfelvételen való rögzítéséről. Mind a hangfelvételekre, mind a filmalkotásokra vonatkozó rendelkezések nyilvánvalóvá teszik ezt.

A Római Egyezmény 3. Cikkének (b) pontja ekként határozza meg a „hangfelvétel” fogalmát: „valamely előadásnak vagy más hangoknak minden, kizárólag hallgatható rögzíté-

³ Az eljáró tanács hangsúlyozza, hogy az elemzett esetekben *kizárólagos jogokról* van szó. Más a helyzet akkor, amikor a nemzetközi normákkal összhangban, csupán *jogdíjigényről* rendelkezik a törvény. Ez két esetben fordulhat elő. Egyrészt olyankor, amikor az adott jog eleve jogdíjigényként van meghatározva (ilyen pl. a követő jog a Berni Egyezmény 14ter Cikke szerint, vagy az előadóművészeknek és a hangfelvétel-előállítókknak a Római Egyezmény 12. Cikkében, illetve a WPPT 15. Cikkében meghatározott díjigénye). Másrészt olyankor, amikor a nemzetközi szerződések megengedik valamely kizárólagos jognak díjigényre való korlátozását [erre ad módot pl. a Berni Egyezmény 9. Cikkének (2) bekezdése a többszörözési jog esetében az általa előírt „háromlépéses teszt” alapján, így például a magáncélú másolás, illetve a fénymásolás útján való többszörözés tekintetében].

Arra is rá kíván mutatni az eljáró tanács, hogy mindez összhangban áll az *acquis communautaire*-rel, amely viszont az irányadó nemzetközi normákkal áll összhangban. A közösségi irányelvek is azt az álláspontot tükrözik, hogy kötelező közös jogkezelés előírására csak olyan esetben van mód, amelyre vonatkozóan a nemzetközi normák ezt lehetővé teszik, hogy ehhez kifejezett kimerítő jellegű törvényi rendelkezésekre van szükség, s hogy – *a contrario* – más esetekben nincs mód ilyen feltétel szabására. A műholdas műsorsugárzásról és a vezetékes továbbközvetítésről szóló 93/83/EGK irányelv 3. Cikke például *lehetővé teszi* a „kiterjesztett hatályú” közös jogkezelés előírását a műveknek a földi műsorszórással egyidejű műholdas közvetítésére, 3. Cikke pedig *előírja* a kötelező közös jogkezelést a sugárzott programok vezetékes továbbközvetítésére [amit mindkét esetben megenged a Berni Egyezmény 11bis Cikkének (2) bekezdése]. A követő jogról szóló 2000/84/EK irányelv 6. Cikkének (2) bekezdése *lehetővé teszi* kötelező közös jogkezelés előírását (amire mód van, hiszen, a Berni Egyezmény 14ter Cikkével összhangban csupán díjigényről van szó). Ugyancsak *lehetővé teszi* kötelező közös jogkezelés előírását a 93/83/EGK irányelv 4. Cikkének (4) bekezdése arra a díjigényre, ami a szerzőket és az előadóművészeket kizárólagos bérleti jogok átruházása után megilleti (ebben az esetben már nem a kizárólagos jog, hanem csupán a díjigény kezeléséről van szó). *Az irányelveknek ezek a rendelkezései is azt az álláspontot tükrözik, hogy kötelező közös jogkezelésre csak a (a nemzetközi szerződésekkel összhangban) kimerítő módon meghatározott esetekben van mód; a contrario, más esetekben annak előírása nem megengedett.*

se.”⁴ A WIPO Előadásokról és Hangfelvételekről szóló Szerződése (WPPT) 2. Cikkének (b) pontja pedig így szól: „a ’hangfelvétel’ egy előadás hangjainak vagy más hangoknak vagy hangok egyéb megjelenítésének a rögzítését jelenti, a filmalkotásban vagy egyéb audiovizuális műben foglalt rögzítési forma kivételével.”

Az Sztj. nem tartalmaz külön meghatározást a „hangfelvétel” fogalmára. Meghatározza viszont a „filmalkotás” fogalmát az Sztj. 64. §-ának (1) bekezdése, amely így szól: „Filmalkotás az olyan mű, amelyet meghatározott sorrendbe állított mozgóképek hang nélküli vagy hanggal összekapcsolt sorozatával fejeznek ki, függetlenül attól, hogy azt milyen hordozón rögzítették.” A § (2) bekezdése nyilvánvalóvá teszi, hogy a filmzene szerzője is az egységes filmalkotás egyik szerzője; a zenét és esetleges szövegét a film részeként rögzítik, nem pedig hangfelvétel formájában. *Így amikor filmalkotásról és annak részeként filmzenéről van szó, nyilvánvalóan nem lehet szó hangfelvételtől.*

Tehát a zeneművekre és zeneszövegekre vonatkozó kizárólagos többszörözési és terjesztési jogok az Sztj. módosított 19. §-a alapján fennálló az a korlátozása, hogy e jogokat nem gyakorolhatják a szerzők kizárólag saját elhatározásuk szerint, hanem azok gyakorlását át kell adniuk egy közös jogkezelő szervezetnek (s el kell fogadniuk annak jogosítási, behajtási és felosztási szabályait), nem terjed ki e műveknek a filmalkotások részeként történő többszörözésére és terjesztésére.

A zeneművekre és a zeneszövegekre fennálló kizárólagos többszörözési és terjesztési jogok a filmalkotások tekintetében való gyakorlására az Sztj.-nek az e jogokra vonatkozó általános rendelkezései irányadóak. Külön szabályt annyiban tartalmaz (nem a 19. §, hanem) a 64. § (1) bekezdése, hogy megdönthető vélelmet állít fel arra, hogy a filmek szerzői a filmalkotás létrehozására kötött szerződés alapján átruházzák az előállítóra a filmalkotás felhasználására és a felhasználás engedélyezésére való jogot. A rendelkezés éppen a szöveges vagy szöveg nélküli zeneművek szerzőinek jogait veszi ki a vélelem hatálya alól. Ez utóbbi azt jelenti, hogy az említett szerzők csak kifejezett engedéllyel ruházhatják át vagyoni jogaikat, így többszörözési és terjesztési jogaikat is. Mindez azonban ebben a vonatkozásban nem érinti e jogok kizárólagos jellegét. A nemzetközi szerződések nem engedik e jogok gyakorlására feltételek előírását – mint amilyen a kényszerengedély vagy a kötelező közös jogkezelés –, és az Sztj. rendelkezései nem írnak elő ilyen feltételt.

⁴ A magyar szöveg némileg pontatlan. Erre azért indokolt utalni, mert a Római Egyezmény 33. Cikke szerint a magyar szöveg nem tekinthető sem „hitelesnek” sem „hivatalosnak.” Nemzetközi viszonylatban (pl. egy esetleges jogvita esetén) – ami az egyezmény alkalmazási területét jelenti – nem a magyar, hanem csak valamely „hiteles” vagy esetleg „hivatalos” szöveg szolgálhat alapul. A Cikk (1) bekezdése szerint az angol, a francia és a spanyol szöveg egyformán „hiteles” (ezt a három szöveget fogadták el és írták alá a diplomáciai értekezleten), míg (2) bekezdése szerint még németül, olaszul és portugálul készül(t) „hivatalos” szöveg. Az angol szöveg pl. így szól: „’phonogram’ means any exclusively aural fixation of sounds of a performance or of other sounds.” Tehát *nem* általában valamely előadásnak, hanem valamely előadás hangjainak a rögzítéséről van szó.

Többszörözési és vagyoni jogokat a szerzők általában át is ruházzák a filmelőállítókra, hisz szélsőségesen gyakorlatiatlan lenne, ha azoknak minden műpéldány többszörözésére és terjesztésére külön engedélyt kellene kérniük. *Amit általában nem ruháznak át a filmzeneszerzők, az a nyilvános előadás és a sugárzás vagy a nyilvánosságához más módon való közvetítés joga, aminek történeti okai vannak (a némafilmek korából való ez a „hagyomány”, amikor a filmeket külön zeneszolgálatás formájában kísérték a filmszínházakban).*

Az Sztj. 27. §-ának (1) bekezdése a filmzene szerzői és szövegírói kizárólagos sugárzási jogának a gyakorlására kötelező közös jogkezelést ír elő, ami összhangban áll a Berni Egyezményel, miután az egyezmény 11bis Cikkének (2) bekezdése megengedi az uniós tagországoknak, hogy feltételeket írjanak elő – mint amilyen a kényszerengedély vagy a kötelező közös jogkezelés – e jog gyakorlására. Ugyanakkor az Sztj. nem ír elő kötelező közös jogkezelést a nyilvános előadási jog és a nyilvánosságához közvetítés jogának a sugárzási jogtól különböző eseteire, miután e jogok vonatkozásában a Berni Egyezmény, illetve a WCT nem engedi meg e kizárólagos jogok gyakorlására feltételek előírását.

Ad 2. A 2008. évi CXII. törvényhez fűzött miniszteri indokolás egyértelművé teszi, hogy az Sztj. 19. §-ának módosítására azért került sor, mert annak korábbi változata olyan nemzetközi szerződésbe – a Berni Egyezménybe – ütközött, amelynek Magyarország részese. Mint ahogyan a megkeresés is idézi, a miniszteri indokolás a következőket tartalmazza e tekintetben.

„A tervezet összhangba hozza az Sztj. e rendelkezését az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló, 1886. szeptember 9-i Berni Uniós Egyezmény (a továbbiakban: BUE, hatályos szövegét kihirdette az 1975. évi 4. tvr.) 13. cikkének (1) bekezdésével és 14. cikkének (3) bekezdésével oly módon, hogy egyértelművé teszi: a többszörözésre és a terjesztésre vonatkozó speciális engedélyezés lehetősége csak abban az esetben áll fenn, ha a felhasználás a nyilvánosságra hozott nem színpadi zenemű és zeneszöveg, illetve színpadi zenemű részletének újabb többszörözésére és terjesztésére irányul, és hangfelvételen (de nem más hordozón) valósul meg. A BUE értelmében a zenemű, illetve zeneszöveg önálló vagy együttes felhasználása más műben nem tartozhat kényszerengedélyezés alá, és nem terjedhet ki a kényszerengedélyezés a más műben foglalt zeneműnek, illetve zeneszövegnek a más művel együtt való többszörözésére és terjesztésére sem. A normaszöveg átfogalmazása azt a célt is szolgálja, hogy nyilvánvalóvá váljon a joggyakorlat számára, hogy ez a jog kizárólagos módon közös jogkezelésben gyakorolható, egyedi érvényesítésére nincs lehetőség.”

Az eljáró tanács megjegyzi, hogy az Sztj. 19. §-ának a 2009. február 1-jén hatályba lépett módosítása nemcsak abban hozott változást, hogy összhangba hozta a rendelkezést a Berni Egyezményel annyiban, hogy az most már – ahogyan az eljáró tanács a fenti 1. pontban rámutatott – csak abban a körben ír elő feltételt az érintett kizárólagos jogok gyakorlására, ahol azt a Berni Egyezmény lehetővé teszi. *A módosítással a feltétel természete is változott. A 19. § korábbi szövege szerint a leírt esetben a felhasználók követelheték a felhasználás*

engedélyezését; tehát nem csupán kötelező közös jogkezeléséről, hanem *kényszerengedélyről volt szó*, amelyet megfelelő díjazás fejében a közös jogkezelő adott. Ez azonban a Berni Egyezmény 13. Cikkének (1) bekezdésével való összhang – illetve annak hiánya – megítélésének szempontjából nem lényegi különbség, miután az nem külön a kényszerengedély vagy/és kötelező közös jogkezelés bevezetésének a lehetőségéről szól. Hanem általában arról, hogy az Unió tagországai a leírt esetben *feltételeket szabhatnak az érintett kizárólagos jog gyakorlására* (amely feltételeknek a kényszerengedély és a kötelező közös jogkezelés a két ismert válfaja).

A fenti ad 1. pontban foglalt elemzésből közvetetten kitűnik, miben látja az eljáró tanács a kétségtelen konfliktust az Sztj. 19. §-ának korábbi szövege és a Berni Egyezmény 13. Cikkének (1) bekezdése között. Nevezetesen abban, hogy *a törvény az olyan esetekre is kiterjesztette a kényszerengedélyt, amire az egyezmény rendelkezése nem ad módot*.

Az Sztj. 19. §-ának a korábbi szövege *minden olyan tekintetben ellentétben állt a Berni Egyezményből folyó kötelezettségekkel, amilyen tekintetben az nemcsak a hangfelvételen való többszörözésre és terjesztésre írt elő kényszerengedélyt a zeneművekre és a zeneszövegekre vonatkozóan*, hanem e művek más módon való többszörözése és terjesztése tekintetében is.

Az eljáró tanács ebben a vonatkozásban szükségesnek tartja külön-külön elemezni az Sztj. 19. §-a korábbi szövegében szereplő, a hangfelvételektől különböző kategóriákat. Három ilyen van: videofelvételen, digitális hordozón terjesztett multimédiában vagy elektronikus adatbázisban való többszörözés és az így keletkező példányok terjesztése.

A videofelvételek nem felelnek meg a hangfelvétel fogalmának, hisz esetükben nem csupán hangok, hanem egyúttal képek rögzítéséről, többszörözéséről és terjesztéséről van szó. Ebben az esetben *a Berni Egyezmény 13. Cikkének (1) bekezdésével fennálló konfliktus nyilvánvaló volt*.

A „*digitális hordozón terjesztett multimédiában*” fogalma értelmezésre szorult, miután az Sztj. nem tartalmazott fogalommeghatározást róla. A WIPO által a szerzői és szomszédos jogi kifejezésekről publikált glosszárium a következőket tartalmazza a „multimédia-alkotás” fogalmáról:

„1. Olyan kifejezés, amelyet jelentősen eltérő különböző jelentéssel használnak, néha olyan jelentésekkel, amelyek nem elég világosak. Mindazonáltal úgy tűnik, hogy multimédia-alkotáson általában olyan digitális formában megjelenő gyűjteményes művet értenek, amely tipikusan többé-kevésbé minden fajta műveket, kivéve a háromdimenziós művet (vagyis irodalmi műveket, grafikai művet, audiovizuális művek, zeneműveket stb.) magában foglalhat. Digitális formátumú hangfelvételek, valamint puszta adatok szintén részét képezhetik, és gyakran részét is képezik az ilyen gyűjteményes műveknek. A multimédia-alkotás nélkülözhetetlen fogalmi eleme az, hogy interaktív, nemlineáris módon használható, amelyet a multimédia-alkotások másik alapvető – annak szükségképpen részét képező – eleme tesz lehetővé; nevezetesen valamilyen számítógépi program.

2. A multimédia-alkotások védelmet élveznek a Berni Egyezmény 2. Cikkének (1) és/vagy (5) bekezdése alapján, függetlenül a jogi besorolásuktól (leggyakrabban gyűjteményes művekként, audiovizuális művekként és/vagy számítógépi programokként) a különböző nemzeti törvényekben.”⁵

A fenti meghatározás természetesen nem tekinthető hivatalosnak még akkor sem, ha a WIPO által kiadott publikációban jelent meg. Ugyanakkor a meghatározás számos forrás és több más, nem hivatalos meghatározás figyelembevételével készült, amelyek a fent idézett 1. pont utolsó mondatában foglaltak lényegével összhangban állnak. Nevezetesen abban, hogy a multimédia-alkotásoknak a más alkotásoktól megkülönböztető lényegét az alapul szolgáló számítógépi program által biztosított interaktivitás, nemlineáris használhatóság jelenti.

A nemlineáris használat lehetősége mint a multimédiamű alapvető fogalmi eleme eleve kizárja azt, hogy valamely (hagyományos) filmalkotást annak digitális formában, pl. DVD-n, való többszörözése multimédia-alkotássá tehetne. Az ilyen „filmalkotás” fogalmának ugyanis az Sztj. 64. §-ának (1) bekezdése szerint meghatározó eleme a linearitás, hisz olyan műről van szó, „amelyet meghatározott sorrendbe állított mozgóképek hang nélküli vagy hanggal összekapcsolt sorozatával fejeznek ki” (kiemelés az eljáró tanácstól). Tehát az ilyen filmalkotások digitális formában, pl. DVD-n többszörözve sem válnak mássá – mint amik, vagyis filmalkotások –, s különösen nem válnak multimédia-alkotásokká.⁶ Így ebben a tekintetben az Sztj. 19. §-ának a korábbi rendelkezése nem állt ellentétben a Berni Egyezménnyel.

⁵ Dr. Ficsor Mihály: „Guide to the Copyright and Related Rights Treaties Administered by WIPO and Glossary of Copyright and Related Rights Terms,” No. 891(E) sz. WIPO-publikáció, p. 297. Az eredeti angol szöveg így szól:

„1. A term frequently used with widely differing meanings and sometimes with meanings not sufficiently clear. Nevertheless, a multimedia production seems most generally understood to be a *collection in digital format* of, typically, more or less all kinds of *works*, except for three-dimensional *works* (that is, *literary works*, *graphic works*, *audiovisual works* and *musical works*, etc.) *Phonograms in digital format* as well as mere *data* also may be, and frequently are, parts of such *collections*. An indispensable feature of any multimedia production is that it may be used in an interactive, non-linear way, which is made possible by the other basic element of multimedia productions – which is always present in such productions – namely a *computer program*.

2. Multimedia productions are to be protected under Article 2(1) and/or (5) of the *Berne Convention*, irrespective of their legal characterization (most frequently as *collections*, *audiovisual works* and/or *computer programs*) under the various national laws.”

Azok a kifejezések szerepelnek dőlt betűvel, amelyekre vonatkozóan a glosszáriumban vannak külön címszavak.

⁶ Az eljáró tanács tudatában van annak, hogy volt olyan bíróság, amely nem erre a következtetésre jutott, s azzal is, hogy a Szerzői Jogi Szakértő Testület egy korábban eljáró tanácsa (az SZJSZT-15/08 szám alatti véleményében) az Sztj. 19. §-a korábbi változata értelmezési nehézségeinek hangsúlyozásával egyidejűleg hasonló következtetésre jutott. Az eljáró tanács úgy látja, hogy a részítélet és a korábbi szakvélemény nem tárta fel a § korántsem világos rendelkezéseinek az Sztj. egyéb rendelkezéseivel való összefüggéseit az irányadó nemzetközi szabályok figyelembevételével együtt, s nem sikerült feloldania bizonyos érdemi ellentéteket. Az eljáró tanács arra a meggyőződésre jutott, hogy a jogértelmezés minden rendelkezésre álló eszközének teljes felhasználásával az ebben a szakvéleményben kifejtett álláspontra lehet jutni.

Az teljesen eltérő esetnek számít, ha egy meglevő filmalkotást átalakítanak multimédia-alkotássá. Ez megtörténik, különösen sikeres filmek esetében. Ilyenkor általában nemcsak arról van szó, hogy a film egyes elemei nemlineáris módon is felhasználhatóvá válnak, hanem arról is, hogy azok különböző változatokban léteznek és használhatók fel interaktív módon. Ebben az esetben valóban multimédia-alkotásról lehet beszélni. A filmalkotások ilyen módon való átdolgozása azonban az átdolgozási jog hatálya alá tartozik. Ezért arra, mint ahogyan azt az Szjt. 19. §-a korábbi szövegének a második mondata ezt nyilvánvalóvá tette, nem terjedt ki a kényszerengedély.

A korábbi szabályozás viszont mindenképpen ellentétben állt a Berni Egyezmény 13. Cikkével annyiban, amennyiben az kiterjedt a valóban multimédiának minősülő (interaktív, nemlineárisan használható) olyan alkotásokra is, amelyekben zeneművek és a zeneszövegek többszörözése nem külön hangfelvételek formájában, hanem audiovizuális elemekkel együtt történt (miután az ilyen elemek nem feleltek meg a „hangfelvétel” fogalmának). Ilyen esetekről lehetett szó, például, egyes videojátékok esetében. Az ilyen multimédia-alkotások audiovizuális elemei minősülhetnek esetleg audiovizuális műnek, illetve az ilyen művek gyűjteményének, de nem a hagyományos filmalkotásoknak az Szjt. 64. §-a (1) bekezdésében tükröződő fogalma szerint, hanem – a nemlineáris használatra tekintettel – annak olyan kiterjesztésével, amire az Szjt.-nek ez a rendelkezése már nem ad módot. Ezenkívül az ilyen audiovizuális elemek nem egyedül alkotják az adott multimédiaművet (mint gyűjteményes művet), hanem szükségképpen egy másik műtípussal, egy – az interaktivitást és a nemlineáris használatot lehetővé tevő – számítógépi programmal együtt.

A nehezebb jogértelmezési kérdések az olyan multimédia-alkotások tekintetében merülhettek fel, amelyekbe hangfelvételek önállóan illeszkedtek. Ilyesmi inkább a „digitális enciklopédia” típusú, gyűjteményes multimédiaműveknél lehetett így. A hagyományos enciklopédiák is különböző műtípusokat foglalnak magukban, hisz irodalmi műveknek minősülő szövegek mellett ábrák, festmények és grafikai művek, valamint fényképeszeti alkotások is szerepelnek bennük. A digitális enciklopédiák rendszerint két dologban különböznek a hagyományosoktól. Az egyik az, hogy az említett műtípusokon kívül audiovizuális művek, videofelvételek és hangfelvételek is részüket képezhetik. A másik pedig éppen az, hogy egy számítógépi program – a multimédia-alkotásokra jellemző módon – biztosítja az ilyen enciklopédiák interaktív, nemlineáris használatát. Ilyen gyűjteményes multimédiaműveknél fordulhat elő, hogy valamely témával kapcsolatban a szokásos szöveg, ábrák és esetleges fényképfelvételek mellett hangfelvétel is elérhető interaktív módon.

Az ilyen esetekben lehetett esetleg mód eltérő értelmezésekre, különösen ott, ahol egy digitális enciklopédia audiovizuális elemeket is tartalmazott. Az egyik értelmezés így szólhatott: az, hogy olyan hangfelvételeken többszörözik a zeneműveket és zeneszövegeket, amelyek együtt szerepelnek a multimédiaműben más műtípusokkal, esetleg audiovizuális művekkel is, nem változtat azon, hogy csupán hangfelvételekről, nem pedig audiovizuális felvételekről van szó – feltéve, hogy tényleges felhasználásuk is ilyenként, s nem vizuális

elemekkel együtt történik. A másik értelmezés pedig ez lehetett: annál fogva, hogy az érintett zeneművek és esetleges szövegek előadásának a hangjait úgy többszörözik, hogy azok ugyanazon a hordozón együtt szerepelnek audiovizuális elemekkel, azok nem minősülnek többé csupán hangfelvételnek.

Az eljáró tanács véleménye szerint, bár a „hangfelvétel” fogalmának a Római Egyezmény 3. Cikke (b) pontjában foglalt meghatározása alapján esetleg mindkét értelmezés helyénvalónak tűnhetett volna, mégis inkább az előbbi látszhatott helyesnek. A WPPT 2. Cikkének (b) pontja szerinti meghatározás pedig meglehetősen egyértelműen az előbbi mellett szól, hisz e meghatározás szerint „a 'hangfelvétel' egy előadás hangjainak vagy más hangoknak, vagy hangok egyéb megjelenítésének a rögzítését jelenti, a filmalkotásban vagy egyéb audiovizuális műben foglalt rögzítési forma kivételével”, Így tehát ha a hangok rögzítése és többszörözése úgy történik egy multimédia-alkotásban, hogy nem kapcsolódik audiovizuális elemek egyidejű rögzítéséhez, többszörözéséhez és felhasználásához, hangfelvételen való rögzítésről és többszörözésről van szó.

Ez egyben azt is jelenti, hogy a WPPT-ben foglalt fogalom meghatározás alapján az Sztj. 19. §-ának a módosított rendelkezése is kiterjed – kötelező közös jogkezelés formájában – a zeneművek és zeneszövegek hangfelvételeken való többszörözésére olyankor, amikor az – valamely digitális enciklopédia típusú gyűjteményes multimédiumban – audiovizuális elemekhez nem kapcsolódó módon történik.

Az Sztj. 19. §-ának a módosítás előtti rendelkezése a hangfelvételeken kívüli kategóriák között – a videofelvételeken és a multimédiumműveken kívül – még az *elektronikus adatbázisokat* említi. Az eljáró tanács véleménye szerint az ilyen adatbázisokban való rögzítésre, többszörözésre és terjesztésre gyakorlatilag ugyanaz áll, mint ami a digitális enciklopédia típusú gyűjteményes multimédiumművekre (már csak azért is, mert mindkét esetben elektronikus-digitális – és interaktív, nemlineáris használatra alkalmas – alkotásokról van szó). Tehát, amennyiben a rendelkezés az elektronikus adatbázisok tekintetében kiterjedt a zeneművek és zeneszövegek előadásai hangjainak audiovizuális elemekkel együtt történő rögzítésére, többszörözésére és terjesztésére is, ellentétben állt a Berni Egyezmény 13. Cikkének (1) bekezdésével. Viszont ha a hangok rögzítése, többszörözése és terjesztése audiovizuális elemek nélkül történt, s ezért a Római Egyezmény és a WPPT fogalom meghatározásai szerint hangfelvételről volt szó, a rendelkezés ebben a tekintetben sem állt ellentétben az egyezménnyel. Továbbá elmondható, hogy az utóbbi esetekre az Sztj. 19. §-ának módosított rendelkezése is alkalmazható, hisz hangfelvételről van szó.

Rá kíván mutatni az eljáró tanács arra, hogy *azokban a vonatkozásokban, amelyekben az Sztj. 19. §-ának a módosítás előtti szövege ellentétben állt a Berni Egyezménnyel, ugyanúgy ellentétben állt a TRIPS-megállapodással és a WCT-vel is*, hisz ez utóbbi szerződések részesei – így Magyarország is – kötelesek eleget tenni a Berni Egyezmény 1–21. Cikkében foglaltak-

nak (a TRIPS-megállapodás esetében a személyhez fűződő jogokra vonatkozó rendelkezések kivételével), így a 13. Cikk (1) bekezdésében foglalt rendelkezésnek is.⁷

Az eljáró tanács ennek az elemzésnek az alapján adta a fentiekben a következő választ a megkereső második kérdésére: „A megkereső azt is helyesen látja, hogy az Szjt. 19. §-a a fent említett módosítást megelőzően nem felelt meg a Berni Egyezménynek, s ezért a TRIPS-megállapodásnak és a WIPO Szerzői Jogi Szerződésének (a WCT-nek) sem; ütközött ezekkel a nemzetközi szerződésekkel, amelyeknek a Magyar Köztársaság részese. A korábban hatályos rendelkezés olyan felhasználási körre is kiterjesztette a Berni Egyezmény 13. Cikkének (1) bekezdésében említett feltételek alkalmazását – a zeneművek és zeneszövegek szerzőinek a többszörözési jogát illetően – amelyre az Egyezménynek ez a rendelkezése nem vonatkozik.”

A fenti elemzés fényében a Berni Egyezménnyel, a TRIPS-megállapodással és a WCT-vel fennálló ellentét nyilvánvaló volt annyiban, amennyiben a 19. §-nak a módosítás előtti szövege kiterjedt a videofelvételekre is.

Fennállt továbbá az ellentét a zeneművek és zeneszövegek multimédiaművekben és elektronikus adatbázisokban való olyan rögzítése, többszörözése és terjesztése esetén is, amikor az vizuális elemekkel együtt történt.

Utal azonban az eljáró tanács arra a megállapítására, hogy az általa helyesnek tartott értelmezés szerint az Szjt. 19. §-ának a módosítás előtti rendelkezése sem terjedt ki arra az esetre, amikor (hagyományos) filmalkotásokat a filmzenével együtt digitális hordozón, pl. DVD-n, többszöröztek és terjesztettek. Abban az esetben ugyanis, amikor az ilyen alkotások eredeti, lineárisan felhasználható jellegén nem változtattak, azok az ilyen módon való többszörözés és terjesztés folytán nem váltak nemlineárisan használható multimédia-alkotásokká. Az ilyen alkotások nemlineáris használatúvá való *átdolgozásával* azok multimédiaművekké, illetve azok részeivé válhattak, ez azonban az érintett szerzők átdolgozási jogát érintette, amire – a 19. § második mondata szerint – nem terjedt ki a kötelező közös jogkezelés.

Azokban az esetekben, ahol zeneműveket és zeneszövegeket anélkül többszöröztek és terjesztettek hangfelvételen *gyűjteményes* multimédiaművek, illetve elektronikus adatbázisok részeként, hogy azokhoz audiovizuális elemek kapcsolódtak volna, az érintett felvételek továbbra is hangfelvételeknek minősültek. Ebben a tekintetben tehát nem volt ellentét az Szjt. a 19. §-a és a Berni Egyezmény 13. Cikkének (1) bekezdése között. Sőt, az ilyen esetek, miután hangfelvételekről van szó, a módosítás után is az Szjt. 19. §-a alá tartoznak.

Dr. Sarkady Ildikó, a tanács elnöke
Id. dr. Ficsor Mihály, a tanács előadó tagja
Dr. Kiss Zoltán, a tanács szavazó tagja

⁷ L. a TRIPS-megállapodás 9. Cikkének (1) bekezdését és a WCT 1. Cikkének (4) bekezdését.

INTERNETEN KÖZZÉTETT, HASZNÁLTAUTÓ-HIRDETÉSEKBŐL ÖSSZEÁLLÍTOTT ADATBÁZIS SZERZŐI JOGI ÉS SUI GENERIS KAPCSOLÓDÓ JOGI VÉDELME

SZJSZT-31/08/1

Az X. Kft. megkeresése

Az X. Kft. által feltett kérdések

1. A csatolt honlapképek és a megjelölt honlapok meglátogatása alapján megállapítható-e, hogy az A honlap, és azon belül a gépkocsihirdetéseket tartalmazó honlaprészek gyűjteményes műként szerzői jogi védelemben részesülnek, figyelemmel arra, hogy a hirdetéseket nem a honlap fenntartója, hanem a hirdetés megrendelője állítja össze és tölti fel?
2. Ha az 1. kérdésre a válasz igen, a csatolt honlapképek és a megjelölt honlapok meglátogatása alapján megállapítható-e, hogy a B honlap és azon belül a gépkocsihirdetéseket tartalmazó honlaprészek sértik az A honlapra, illetve a megfelelő honlaprészekre fennálló (szerkesztői) szerzői jogot, azaz megállapítható-e az összeválogatás, elrendezés, szerkesztés tekintetében jogsértés?
3. A csatolt honlapképek és a megjelölt honlapok meglátogatása alapján megállapítható-e, hogy az A honlap és azon belül különösen a gépkocsihirdetéseket tartalmazó honlaprészek adatbázisként kapcsolódó jogi védelemben részesülnek, figyelemmel arra, hogy
 - a hirdetéseket nem a honlap fenntartója, hanem a hirdetés megrendelője állítja össze és tölti fel, azaz
 - az adatokat a honlap fenntartója nem ellenőrzi, és
 - azokat az eleve rendelkezésre álló felületen jeleníti meg, továbbá figyelemmel a C-338/02, C-444/02, C-46/02 döntésre, amelyek nagyjából szó szerint egyezően kimondják, hogy „*valamely adatbázis tartalmának megszerzésével kapcsolatos ráfordításnak az adatbázisok jogi védelméről szóló, 1996. március 11-ei, 96/9/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti fogalmát akként kell értelmezni, mint amely az említett adatbázisban meglévő elemek keresésére és azok összegyűjtésére felhasznált pénzeszközök megjelölésére szolgál. Az nem fogja át azokat a pénzeszközöket, amelyeket az adatbázis tartalmát alkotó elemek létrehozására használnak fel. ...*”
4. Ha a válasz a 3. kérdésre igen, akkor megvalósítja-e társaságunk a kapcsolódó jogi védelemben részesülő adatbázis kimásolását, illetve újrahasznosítását, ha rendszeresen nagyszámú, az Y. Kft. honlapján közzétett hirdetést átveszünk a saját, eltérő arculatú

honlapunkra a hirdető hozzájárulásával, figyelemmel arra, hogy ezzel nem sértjük az Y. Kft. ráfordításait, miközben a C-203/02 sz. ügyben hozott előzetes döntés azt mondta ki, hogy „a 96/9/EK irányelv 7. cikkének (5) bekezdésében meghatározott tilalom olyan jogosulatlan kimásolási és/vagy újrahasznosítási cselekményekre vonatkozik, amelyek – halmozott hatásaik alapján – az adatbázist létrehozó személy hozzájárulása nélkül, ezen adatbázis tartama egészének vagy jelentős részének az újbóli létrehozására és/vagy a nyilvánosság rendelkezésére bocsátására irányulnak, és amelyek így súlyosan sértik e személy ráfordítását.”

Az eljáró tanács válaszai

Ad. 1. Az eljáró tanács a megkereséshez az A honlapról csatolt képek, továbbá a honlap meglátogatása alapján a következőket állapította meg.

- a) Az A honlap elsődlegesen magánszemélyek használt állapotú gépjárműveinek szöveges és képes adásvételi hirdetéseit, valamint az egyes gépjárműveknek az azokat jellemző technikai szempontok szerinti keresését lehetővé tevő elektronikus űrlapokat tartalmazza. A honlap emellett a következő főbb tartalmi elemekből áll:
 - az A honlapon nyújtott hirdetési szolgáltatások igénybevételéhez szükséges elektronikus űrlapok (pl. regisztráció, hirdetésfeladás) és tájékoztatók (pl. a honlapon igénybe vehető szolgáltatásokra vonatkozó általános szerződési feltételek);
 - a gépjárművek adásvételéhez és üzemeltetéséhez kapcsolódó szolgáltatások (pl. gépjárművek finanszírozására és biztosítására vonatkozó ajánlatkérés összeállítása), tájékoztatók (pl. a külföldről behozható autókra vonatkozó szabályok, gépjárművekre vonatkozó adásvételiszerződés-minták), továbbá ezen szolgáltatások és tájékoztatók keresését szolgáló elektronikus űrlapok (pl. gépjármű-kereskedések földrajzi elhelyezkedés szerinti keresése);
 - gépjárművekkel (pl. gépkocsi-márkakereskedésekkel, gépjármű-alkatrészekkel) foglalkozó további honlapokra mutató hivatkozások és reklámok, szöveges, illetve statikus vagy animált képeket tartalmazó formában.
- b) Az A honlapon a megkereső kérdésében szereplő gépjárműhirdetések összeválogatásának elsődleges szempontja az, hogy a meghirdetett gépjármű „használt” állapotú legyen. Ezt a tényt, vagyis hogy a honlapon a hirdetések összeválogatásának elsődleges szempontját a gépjárművek „használt” állapota jelenti, kifejezetten megerősítik a honlapon a hirdetők számára közzétett Általános Szerződési Feltételek, amelyek szerint
 - „Magánszemély Hirdető regisztrációt követően 1 darab ingyenes használt jármű hirdetést jogosult elhelyezni a honlapon”, továbbá
 - „Üzemeltető jogosult továbbá az alábbi pontok bármelyikének megsértése esetén külön értesítés nélkül törölni a hirdetést, amennyiben: ... Hirdető a használt jár-

művek hirdetései között új, teszt- vagy bemutatójármű hirdetést helyez el. (Ilyen járművek kizárólag ...* felhasználónévvel és jelszóval hirdethetők meg.)”

- c) A honlapon a megkereső kérdésében szereplő gépjárműhirdetések elrendezése első-sorban a meghirdetett gépjárművek gyártási és műszaki-technikai jellemzői alapján történik. Ilyen gyártási és műszaki-technikai jellemzőként szerepel a honlapon – többek között – a gépjármű gyártmánya és gyártás szerinti országa, vételára, üzemanyaga, évjáratata, kivitele, motorjának hengerűrtartalma, műszaki vizsgájának érvényessége, motorteljesítménye, színe, sebességváltójának típusa, valamint a gépjármű műszaki, kényelmi és biztonsági felszereltsége.

Figyelemmel arra, hogy a szakvélemény tárgyát képező megkeresés jelezte: a megkereső elismert tényállási elemnek tekinti, hogy az Y. Kft. által fenntartott honlap a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (Szt.) 60/A. §-ának (1) és (2) bekezdése szerint adatbázisnak minősül, az eljáró tanács a megkeresés 1. kérdése kapcsán csak azt vizsgálta, hogy az A honlap és azon belül a gépkocsihirdetéseket tartalmazó honlaprészek gyűjteményes műként szerzői jogi védelemben részesülnek-e.

Az eljáró tanács véleménye a honlap gyűjteményes műként való szerzői jogi védelmét illetően a következő.

Az Szt. 7. §-ának (1) bekezdése, továbbá 61. §-ának (1) bekezdése a következő rendelkezéseket tartalmazza. Szerzői jogi védelemben akkor részesülhet a gyűjtemény, ha tartalmának összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése egyéni, eredeti jellegű (gyűjteményes mű). A védelem a gyűjteményes művet megilleti akkor is, ha annak részei, tartalmi elemei nem részesülnek, illetve nem részesülhetnek szerzői jogi védelemben. A gyűjteményes műnek minősülő adatbázis szerzői jogi védelemben részesül.

Az A honlapon közzétett gépjármű-adásvételi hirdetéseket, továbbá gépjármű-kereskedelemmel összefüggő szolgáltatásokat, tájékoztatókat, hivatkozásokat és reklámokat összességében vizsgálva megállapítható, hogy ezen tartalmi elemek összeválogatása kizárólag tematikai szempontok alapján, elrendezésük, illetve szerkesztésük pedig kizárólag funkcionális-logikai szempontok alapján történt. Az eljáró tanács álláspontja szerint a gépjármű-adásvételi hirdetéseknél mint tematikának, illetve a honlapon ehhez kapcsolódóan közzétett, a gépjármű-kereskedelemmel szoros funkcionális-logikai összefüggésben álló szolgáltatások, tájékoztatók, hivatkozások és reklámok gyűjteménybe foglalásának nincs egyéni, eredeti jellege.

A magánszemélyek szöveges, képes hirdetéseit közlétező médiumok esetében általános, szokványos megoldásnak tekinthető, hogy e hirdetéseket tematikai szempontok alapján, azaz tárgyuk szerint válogatják össze, illetve rendezik: az újságokban pl. az ingatlanhirdetéseket rendszerint elkülönítve közlik az álláshirdetésektől. Általános, szokványos megoldásnak tekinthető e médiumoknál az is, hogy a hirdetéseket megjelenítő felületen a hirdetések

* Törölte a szerk.

tematikájához kapcsolódó, azzal többnyire funkcionális-logikai összefüggésben álló további közleményeket is közzétesznek, így pl. magának a hirdetési szolgáltatásnak az igénybevételére vonatkozó tájékoztatást vagy a hirdetések tárgyához közel álló tevékenységet folytató vállalkozások reklámjait.

Az A honlapon található tartalmi elemek ugyancsak ezen általános, szokványos, a tematikai, illetve funkcionális-logikai kapcsolatot meg nem haladó, így az egyéni, eredeti jelleget nélkülöző szempontok szerint kapcsolódnak egymáshoz. Kétségtelen, hogy az internetes honlap, mint magánszemélyek szöveges, képes hirdetéseinek közzétételére ugyancsak alkalmas és gyakorta használt médium, jelentősen különbözik más médiumoktól, pl. a sajtótermékektől abban, hogy műszaki-technikai jellemzői révén a hirdetéseket és az azok tematikájához kapcsolódó egyéb közléseket sokkal bővebb terjedelemben és sokkal rugalmasabban képes funkcionális-logikai rendbe szervezni, továbbá közöttük az ún. élőkapcsok révén állandó átjárást biztosítani. Ezeket a lehetőségeket az A honlap is hasznosítja, ezek a műszaki-technikai megoldások azonban alapvetően nem változtatnak azon a tényen, hogy a honlapon található tartalmi elemek a tematikai, illetve funkcionális-logikai kapcsolatot meg nem haladó, így az egyéni, eredeti jelleget nélkülöző szempontok szerint kapcsolódnak egymáshoz.

Mindezekre figyelemmel az eljáró tanács álláspontja szerint a honlap gyűjteményes műként nem részesülhet szerzői jogi védelemben.

A megkeresés 1. kérdése az A honlap gyűjteményes műként való szerzői jogi védelemben részesíthetőségét illetően indítványozta annak figyelembevételét is, hogy a hirdetéseket nem a honlap fenntartója, hanem a hirdetés megrendelője állítja össze és tölti fel. Az eljáró tanács azonban ennek a szempontnak a figyelembevételét mellőzte, mert véleménye szerint annak eldöntésében, hogy egy gyűjtemény tartalmi elemeinek összeválogatása, elrendezése vagy szerkesztése egyéni, eredeti jellegű-e, az a tény, hogy e tartalmi elemeket ki állította elő, nem bír jelentőséggel.

Az eljáró tanács véleménye az A honlap gépkocsihirdetéseket tartalmazó honlaprészeinek gyűjteményes műként való szerzői jogi védelmét illetően a következő.

Amint azt az eljáró tanács a megkereséshez a honlapról csatolt képek, továbbá a honlap meglátogatása alapján fentebb már megállapította: az A honlap gépkocsihirdetéseket tartalmazó honlaprészeiben a magánszemélyek szöveges, képes gépjármű-adásvételi hirdetéseinek összeválogatása a meghirdetett gépjármű „használt” (azaz „nem új”) állapota, elrendezése, illetve szerkesztése pedig a meghirdetett gépjárművek gyártási és műszaki-technikai jellemzői alapján történik.

Az eljáró tanács erre figyelemmel mindenekelőtt azt állapítja meg, hogy a honlap gépkocsihirdetéseket tartalmazó honlaprészei adatbázisnak minősülnek, mert olyan tartalmi elemekből (használt állapotú gépjárművek adásvételi hirdetéseiből) álló gyűjteményt jelentenek, amelyet egy adott rendszer (a meghirdetett gépjárművek gyártási és műszaki-technikai jellemzői) szerint rendeztek el, és e tartalmi elemekhez számítástechnikai eszközökkel (elektronikus űrlapok kitöltésével, illetve élőkapcsos hivatkozásokkal) egyedileg hozzá lehet férni.

Az eljáró tanács megállapítja ugyanakkor azt is, hogy az A honlap gépkocsi-hirdetéseket tartalmazó honlaprészeiben a tartalmi elemek összeválogatásának, elrendezésének vagy szerkesztésének nincs egyéni, eredeti jellege. Amint az eljáró tanács a honlap egészének vizsgálata során fentebb már kifejtette: a hirdetéseket közlétező médiumok esetében általános, szokványos megoldásnak tekinthető, hogy ezeket tematikai szempontok alapján, azaz tárgyak szerint válogatják össze. Annak, hogy a honlap gépkocsi-hirdetéseket tartalmazó honlaprészeiben a hirdetések összeválogatása a meghirdetett gépjárművek „használt” (azaz „nem új”) állapota szerint történik, nincs egyéni, eredeti jellege.

Nincs egyéni, eredeti jellege a hirdetések elrendezésének, illetve szerkesztésének sem, az elrendezés, illetve szerkesztés ugyanis olyan általános, szokványos gyártási és műszaki-technikai szempontok, így pl. ár, típus, évjárat, hengerűrtartalom stb. szerint történik, amelyeket minden autvásárló figyelembe vesz és alkalmaz a számára megfelelő gépjármű kiválasztásakor. Az adatbázis (gyűjtemény) tartalmi elemeinek ilyen, mindenki számára nyilvánvaló szempontok szerinti elrendezése, illetve szerkesztése nem bír egyéni, eredeti jelleggel.

Az eljáró tanács e megállapítás kapcsán hivatkozni kíván az SZJSZT 38/06 számú szakvéleményére, amely kifejti, hogy adatbázisok esetén „az elrendezés elsősorban akkor tekinthető egyéninek, eredetinek, ha az meghaladja a nyilvánvaló sorrendbe illeszthető tulajdonságok alapján (például kezdőbetű, súly, hossz) történő automatikus rendezést”. Az eljáró tanács véleménye szerint a hivatkozott megállapítás a jelen ügyben is irányadó.

Mindezekre figyelemmel az eljáró tanács álláspontja szerint az A honlap gépkocsi-hirdetéseket tartalmazó honlaprészei gyűjteményes műként nem részesülhetnek szerzői jogi védelemben.

Ad 2. Ez a kérdés választ nem igényelt, mert a megkereső a 2. kérdést csak abban az esetben kérte megválaszolni, ha az eljáró tanács a megkeresés 1. kérdésére, miszerint az A honlap és azon belül a gépkocsi-hirdetéseket tartalmazó honlaprészek gyűjteményes műként szerzői jogi védelemben részesülnek-e, igenlő választ ad.

Ad 3. Az Sztj. 84/A. § (5) bekezdése szerint az adatbázis előállítóját az e § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározott kapcsolódó jogi védelem akkor illeti meg, ha az adatbázis tartalmának megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése jelentős ráfordítást igényelt.

Az eljáró tanács ennek megfelelően előbb azt vizsgálta, megállapítható-e, hogy az A honlap és azon belül különösen a gépkocsi-hirdetéseket tartalmazó honlaprészek tartalmi elemeinek megszerzése, ellenőrzése és megjelenítése milyen ráfordításokat igényeltek, majd azt, megállapítható-e, hogy ezek a ráfordítások összességében jelentősnek minősülnek.

A fenti vizsgálatot az eljáró tanács a Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 8. § (1) bekezdésében foglaltak szerint,

így a megkeresésben közölt tájékoztatás, a megkereséshez csatolt honlapképek, továbbá a megkeresésben megjelölt honlapok meglátogatásával szerzett ismeretek alapján végezte el. Az eljáró tanács mindezek figyelembevételével azt a véleményt alakította ki, hogy a vizsgálatok eredményeként rendelkezésre álló tények a ráfordítások teljes körű számbavételére, továbbá azok összegének, azaz jelentős vagy nem jelentős voltának meghatározására nem elegendők. Alkalmasak viszont arra, hogy az eljáró tanács a ráfordítások jellegének megállapításához támpontokat határozzon meg az alábbiak szerint.

- a) A ráfordítások számbavételéhez támpontot nyújthat az Európai Bizottság Belső Piac és Szolgáltatások Főigazgatóságának 2005. december 12. napján kelt, az adatbázisok jogi védelméről szóló 96/9/EK Irányelv első kiértékeléséről szóló munkaanyaga, amely az európai adatbázis-előállítóktól kapott információk alapján előfordulási gyakoriságuk szerinti sorrendbe szedte az adatbázisokkal kapcsolatos jellemző ráfordításokat (*Commission of the European Communities DG Internal Market and Services Working Paper – First evaluation of Directive 96/9/EC on the legal protection of databases*, 17. o.; a fordítást az angol nyelvű eredetiből az eljáró tanács készítette, hivatalos fordításnak nem tekinthető):

„4. ábra – az európai adatbázisipar ráfordításai

Milyen jellegű ráfordításokat eszközölt?	A válaszadók %-ában
Informatika	85,1%
Személyi állomány az adatok feltöltéséhez	69,3%
Személyi állomány az adatbázis üzemeltetéséhez	65,3%
Az adatbázis marketingje, reklámozása	64,4%
Személyi állomány az adatok összegyűjtéséhez	63,4%
Adatok megszerzése	62,4%
Engedélyek	58,4%
Irodahelyiség	35,6%
Egyéb	21,8%”

Az eljáró tanács véleménye szerint – bár a rendelkezésre álló adatok alapján ez teljes bizonyossággal nem állapítható meg – valószínűsíthető, hogy a fent említett jellemző ráfordítások az A honlap és azon belül különösen a gépkocsihirdetéseket tartalmazó honlaprészek tartalmi elemeinek megszerzése, ellenőrzése és megjelenítése során is felmerültek.

- b) Osztja az eljáró tanács a megkereső azon, az Európai Bíróság irányadó ítélkezési gyakorlatával is alátámasztott álláspontját, amely szerint az adatbázis kapcsolódó jogi védelemben részesüléséhez figyelembe vehető ráfordítás „nem fogja át azokat a pénz-eszközöket, amelyeket az adatbázis tartalmát alkotó elemek létrehozására használtak fel”. Az eljáró tanács álláspontja szerint ugyanakkor abból, hogy a honlapon „a hirde-

téseket nem a honlap fenntartója, hanem a hirdetés megrendelője állítja össze és tölti fel”, nem következik, hogy a honlap fenntartójának egyáltalán ne lennének figyelembe vehető ráfordításai a hirdetések mint az adatbázis tartalmi elemeinek megszerzésével kapcsolatban. A hirdetések feltöltése ugyanis a regisztrációt követően egy kifejezetten erre a célra kifejlesztett elektronikus űrlap (lásd az 1., 2., 3. ábrát) útján történik, ahol a hirdető az általános leírás mellett részletes és utóbb módosítható adatokat közölhet a meghirdetni kíván gépjárműről. Ugyancsak elektronikus űrlap útján történik a hirdetésekhez kapcsolódó képek feltöltése a honlapra. Az eljáró tanács álláspontja szerint a hirdetések feltöltésére szolgáló elektronikus űrlapok kifejlesztését az adatbázis tartalmi elemeinek megszerzését szolgáló ráfordításnak kell tekinteni.

Az A honlap gépjárműhirdetések feltöltésére szolgáló oldala:

hasznaltauto.hu | salonauto.hu | autosszaki.hu

1 Hirdetés adatainak megadása
2 Hirdetés adatainak ellenőrzése
3 Képek feltöltése

Könnyített, pontos hirdetés feladás:

Adja fel hirdetését egyszerűbben! Kezdje el kiválasztani autóját és látni fogja, ahogyan rendszerünk automatikusan kitölti Ön helyett azokat az adatokat, amelyek sárga háttérrel kapnak! Az előre kitöltött, sárga háttérű adatok utólag módosíthatóak.

Amennyiben nem sikerül a járművet megtalálni a listában, akkor a hirdetését hagyományos módon is fel tudja adni.

Évjárat: (*) (év/hó)	Év	Hónap
Gyártmány:	Válasszon!	
Modell:	Válasszon!	
Típus:	Válasszon!	

Kategória: Személyautó

Gyártmány: (*)	Típus: (*)	Kivitel: (*)
Válasszon!		Válasszon!
Évjárat: (*) (év/hó)	Veterán:	Futott km:
----- / ---	☐	----- km
Állapot:	Szállítható szem. száma:	Műszaki vizsga érv.:
Normál	----- fő	----- / --- (év/hó)
Üzemanyag:	Hengerűrt.:	Csomagtartó:
Benzin	----- cm ³	----- liter
Ajtók száma:	Hengerűrt.:	Teljesítmény:
---	----- cm ³	----- kW (0 LE)
Szín:	Önsúly:	Összsúly:
Válasszon!	----- kg	----- kg
Metál:	Hitel:	
☐	-----	
Kezdőrészlet:	Havi részlet:	Futamidő:
----- Ft	----- Ft	----- hónap
Vételár: ----- Ft		

Az **ÁSZF**-ben foglalt megtevésztő hirdetésnek minősül "többek között" a jármű vételárával kapcsolatos megtevésztés. Így különösen, ha részletvétel esetén a kezdő részlet kerül teljes vételárként feltüntetésre. Ilyen esetekben az üzemeltető a megtevésztő hirdetések minden értesítés, előzetes bejelentés nélkül **jogosult törölni rendszeréből**.

Hirdetés feladás

- Személyautó felvétele
- Kishasznajármű felvétele
- Hasznajármű felvétele
- Pótkocsi felvétele
- Motor felvétele
- Autóbusz felvétele
- Lakókocsi felvétele
- Alkatrész felvétele
- Gumi/felni felvétele
- Egyéb felvétele
- Hirdetés funkciók**
- SMS kiemelés
- Szolgáltatások**
- Autóvadász
- SMS küldés
- Menü funkciók**
- Jelszócsere
- Személyes adatok
- Hírlevél
- Regisztráció törlése
- Segítség
- Kilépés

1. ábra: Az elektronikus űrlap felső harmada

A kereső csak a bepípált extrák között tud keresni, a leírásban nem!			
Műszaki extrák:	Kényelmi extrák:	Biztonsági extrák:	Egyéb:
☐ automata váltó	☐ full extra	☐ vezetőoldali légszák	☐ garanciális
☐ automata klíma	☐ állítható hátsó ülések	☐ utasoldali légszák	☐ autóbeszámítás lehetséges
☐ manuális klíma	☐ bőr belső	☐ oldal légszák	☐ első tulajdonostól
☐ állítható kormány	☐ CD tár	☐ hátsó oldal légszák	☐ garázsban tartott
☐ centrálzár	☐ CD-s autórádió	☐ függöny légszák	☐ hölgy tulajdonostól
☐ elektromos ablak	☐ DVD	☐ légszák kikapcsoló	☐ keveset futott
☐ elektromos ablak (elől-hátul)	☐ dönthető utasülések	☐ ABS	☐ külföldi papírokkal rendelkezik
☐ elektromos tükör	☐ elektromos tető	☐ ASR (kipörgésgátló)	☐ második tulajdonostól
☐ fedélzeti computer	☐ faberakás	☐ bukócső	☐ nem dohányzó
☐ fűthető tükör	☐ fűthető ülés	☐ csomag rögzítő háló	☐ nincs érvényes forgalmi
☐ immobiliser	☐ GPS(navigáció)	☐ ESP (menetstabilizátor)	☐ rendszeresen karbantartott
☐ könnyűfém felni	☐ HIFI	☐ isofix rendszer	☐ szervizkönyv
☐ napfénytető	☐ memóriás vezetőülés	☐ ködlámpa	☐ taxi
☐ riasztó	☐ panoráma tetőablak	☐ xenon fényszóró	☐ törzskönyv
☐ szervokormány	☐ plüss kárpit		
☐ színezett üveg	☐ rádiós magnó		
☐ tempomat	☐ tolatóradar		
☐ vonóhorog	☐ ülésmagasság állítás		
☐ összkerékajítás			

2. ábra: Az elektronikus űrlap középső része

A kereső csak a bepípált extrák között tud keresni, a leírásban nem!

Leírás:

Sajnos az itt leírtakat nem tudjuk más nyelveken megjeleníteni!

Megjelenjen az e-mail cím is a hirdetésben:

Megtekinthető:

ÚJ! - A jármű megtalálható:

Válasszon megyét! / Válasszon települést!

Telefonszám: (*) (H) +36 - 30 / 9486711

Beszélt nyelvek: Magyar és Válasszon! és Válasszon!

2. telefonszám: (H) +36 - /

Beszélt nyelvek: Magyar és Válasszon! és Válasszon!

HIRDETÉS FELADÁSA

Használtautó Kft. 1999-2009

3. ábra: Az elektronikus űrlap alsó harmada

- c) Az Európai Bíróság a C-203/02 számú döntésben azt állapította meg, hogy az „adatbázis tartalmának ellenőrzésével kapcsolatos ráfordításnak a 96/9/EK irányelv 7. cikk (1) bekezdése szerinti fogalmát akként kell értelmezni, mint amely ezen adatbázis létrehozása során, valamint működtetésének időtartama alatt az említett adatbázisban meglévő információ megbízhatóságának biztosítása érdekében, a keresett elemek pontosságának ellenőrzésére felhasznált pénzeszközökre vonatkozik. Az ezt követően valamely adatbázisba összegyűjtött elemek létrehozásának szakaszában ez a fogalom az ellenőrzési műveletekre felhasznált pénzeszközökre nem terjed ki.”

Az eljáró tanács, a hivatkozott döntésre is figyelemmel, nem ért egyet a megkereső azon álláspontjával, miszerint „az adatokat a honlap fenntartója nem ellenőrzi”. A hirdetők számára közzétett Általános Szerződési Feltételek 4. fejezete, továbbá a gépjárműhirdetések feltöltésére szolgáló oldalon elhelyezett figyelmeztetés ugyanis kifejezetten arra utal, hogy a feltöltött hirdetéseket a honlap fenntartója az adatbázisban meglévő információ megbízhatóságának (pl. a vételár valóságnak megfelelő meghatározásának) és a keresett elemek

pontosságának (pl. az új állapotú gépjárművekről szóló hirdetések kizárásának) biztosítását szolgáló tartalmi szempontok szerint is ellenőrzi.

A honlap Általános Szerződési Feltételeinek 4. fejezete:

„4. Hirdetések törlése, korlátozása

A közízlést vagy jogszabályt sértő valamint az oldal struktúrájába nem illő adatokat, információkat, képeket, fájlokat, illetve megtévesztő, hamis vagy a valóságnak más okból nem megfelelő, vagy bujtatott reklámot tartalmazó hirdetéseket minden értesítés, előzetes bejelentés nélkül jogosult törölni rendszeréből.

Üzemeltető jogosult továbbá az alábbi pontok bármelyikének megsértése esetén külön értesítés nélkül törölni a hirdetést, amennyiben:

Hirdető egyidejűleg egy adott járműről több hirdetést is elhelyez.

Hirdető a használt járművek hirdetési között új, teszt- vagy bemutatójármű hirdetést helyez el. (Ilyen járművek kizárólag ...* felhasználónévvel és jelszóval hirdethetőek meg.)

Hirdető a hirdetést nem a megfelelő jármű-kategóriában helyezi el.

Hirdető a járművekről készült képeket utólagosan manipulálja, például a képeken vagy körülötte bármilyen keretet, feliratot, ábrát vagy reklámot helyez el.

Hirdető a hirdetésben más internetes oldalra való utalást, hivatkozást helyez el.

Ingyenesen hirdető magánszemély két- vagy több hirdetést egyidejűleg bármilyen formában helyez el.

Előzőek ismételt megsértése esetén Üzemeltető korlátozhatja a hirdetések elhelyezését.

Ilyen esetekben a Hirdető semmilyen kárterítési vagy bármilyen egyéb megtérítési, viszfizetési igénnyel nem élhet, azonban köteles lesz az Üzemeltető ezzel kapcsolatban felmerült kárát megtéríteni.”

A honlap gépjárműhirdetések feltöltésére szolgáló oldalán elhelyezett figyelmeztetés:

„Az ÁSZF-ben foglalt megtévesztő hirdetésnek minősül ’többek között’ a jármű vétel-árával kapcsolatos megtévesztés. Így különösen, ha részletvétel esetén a kezdő részlet kerül teljes vételárként feltüntetésre. Ilyen esetekben az üzemeltető a megtévesztő hirdetéseket minden értesítés, előzetes bejelentés nélkül jogosult törölni rendszeréből.”

Az a tény, hogy a honlap fenntartója az adatbázisban meglévő információ megbízhatóságának és a keresett elemek pontosságának biztosítását szolgáló tartalmi ellenőrzést ténylegesen elvégzi-e vagy sem, a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, ugyanakkor amennyiben az ellenőrzés ténylegesen megtörténik, akkor az eljáró tanács álláspontja szerint ennek költségeit az adatbázis tartalmi elemeinek ellenőrzésével kapcsolatos ráfordításnak kell tekinteni.

* Törölte a szerk.

d) A megkereső álláspontja szerint az A honlap és azon belül különösen a gépkocsi-hirdetéseket tartalmazó honlaprészek adatbázisként való kapcsolódó jogi védelmének megítélésekor figyelemmel kell lenni arra, hogy a honlap fenntartója a hirdetéseket „az eleve rendelkezésre álló felületen jeleníti meg”. Ez kétségtelen tény, az eljáró tanács véleménye szerint ugyanakkor ebből nem következik, hogy a honlap fenntartójának egyáltalán ne lehetnének figyelembe vehető ráfordításai a hirdetések mint az adatbázis tartalmi elemeinek megjelenítésével kapcsolatban. Ilyen figyelembe vehető ráfordítást jelenthet annak a számítógépi adattároló területnek a megszerzésére fordított pénzeszköz, amelyen a honlap fenntartója a hirdetéseket digitális formában rögzíti, tárolja, és ahonnan a hirdetések iránt érdeklődők számára azokat megjeleníti. Ilyen figyelembe vehető ráfordítást jelenthet továbbá annak az internetes adattovábbítási kapcsolatnak az üzemeltetési költsége is, amelyen keresztül a honlapot, illetve azon belül a gépkocsihirdetéseket tartalmazó honlaprészeket futtató számítógép eljuttatja a hirdetések iránt érdeklődőnek az elektronikus úrlapok kitöltésével kapott adatkérés eredményét.

Az eljáró tanács, bár álláspontja szerint a szóba jöhető ráfordítások köre szélesebb lehet a megkeresésben vélelmezettekénél, szükségesnek tartja mindezeket követően megismételni azt a véleményét, hogy a megkeresés alapján rendelkezésre álló tények a ráfordítások teljes körű számbavételére, továbbá azok összegének, azaz jelentős vagy nem jelentős voltának meghatározására nem elegendőek. Ebből következően az eljáró tanácsnak nem áll módjában választ adni arra a kérdésre, hogy az A honlap és azon belül különösen a gépkocsi-hirdetéseket tartalmazó honlaprészek adatbázisként – a tartalmi elemek megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése érdekében eszközölt ráfordítások jelentős voltára tekintettel – kapcsolódó jogi védelemben részesülnek-e.

Ad. 4. A megkeresésben feltett 4. kérdés tényként közli, hogy a B honlap rendszeresen nagyszámú, az A honlapon közzétett hirdetést vesz át, megemlítve a megkeresésben azt is, hogy ezek feltöltése a hirdetők hozzájárulásával, technikailag pedig „akként történik, hogy egy 'crawlerezésnek' hívott informatikai megoldással (kereskedelmi forgalomban beszerezhető szoftver alkalmazásával) átmásoljuk a hirdető által az ...* honlapra feltöltött hirdetési tartalmat az általunk fenntartott honlapra”. Közli továbbá a megkeresés azt is, hogy

- az átvett hirdetések feltöltése az A honlaptól eltérő arculatú honlapra történik;
- a két hirdetési platform, vagyis az A és a B honlap nem kínál versenyző (helyettesítő) szolgáltatásokat;
- az A honlapról átvett hirdetések feltöltése a B honlapra a szóban forgó hirdetések „forgását” meggyorsítja, illetve a hirdetések egy időben több honlapon való közzététele a hirdetőknél is érdeke.

* Törölte a szerk.

Az eljáró tanács a megkeresésben közölt tényeket az adatbázisok jogi védelméről szóló 96/9/EK Irányelvben, az Európai Bíróságnak a megkeresésben feltett kérdés szempontjából irányadó döntéseiben, valamint az Szjt. vonatkozó rendelkezéseiben foglaltakkal összevetve a következő véleményt alakította ki.

- a) A kimásolás [Szjt. 84/A. § (1) bekezdés *a*) pont] megítélése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a hirdetések átvétele az A honlapról a hirdetők hozzájárulásával történik. Egyrészt az Szjt. 84/A. § (1) bekezdése szerint a kimásoláshoz a hozzájárulást az adatbázis előállítójától kell megszerezni, ezt az adatbázis egyes tartalmi elemeinek előállítójától származó hozzájárulás nem helyettesíti. Másrészt a C-203/02 számú döntés kimondja, hogy „az a körülmény, hogy az adatbázis tartalmát az azt létrehozó személy vagy az ő hozzájárulásával más a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tette, nem érinti a létrehozó személy azon jogát, hogy megtiltsa az adatbázis tartalmának egészére vagy jelentős részére vonatkozó kimásolási és/vagy újrahasznosítási cselekményeket”. Ebből következően nem érinti az adatbázis előállítójának jogát a kimásolás megtiltására az a megkeresésben említett körülmény sem, hogy az A honlap felkínálja a lehetőséget az egyes hirdetések harmadik személyek részére történő elküldésére/továbbítására.
- b) Az adatbázis előállítójának hozzájárulásához kötött cselekmények, így a kimásolás, illetve újrahasznosítás [Szjt. 84/A. § (1) bekezdés *b*) pont] megítélése szempontjából nincs jelentősége sem annak, hogy az átvett hirdetések feltöltése az A honlaptól eltérő arculatú honlapra történik, sem pedig annak, hogy hirdetések feltöltése a B honlapra a megkereső álláspontja szerint részint meggyorsítja azok „forgását”, részint a hirdetések egy időben több honlapon való közzététele a hirdetőknél is érdeke. Ahogyan a kimásolás fogalmának értelmezése kapcsán a C-545/07 számú döntés is megállapítja: amikor azt kell megítélni, hogy egy adatbázis tartalmi elemeinek átvétele egy másik adatbázisba kimásolásnak minősül-e, akkor „e fogalom megítélése független attól, hogy a szóban forgó műveletet végző személynek mi a célja, hogy az így átvitt elemek tartalmát esetleg módosítják-e, illetőleg hogy az érintett adatbázisok szerkezeti felépítését illetően vannak-e esetleg eltérések”.
- c) Az adatbázis előállítójának hozzájárulásához kötött cselekmények, így a kimásolás, illetve újrahasznosítás megítélése szempontjából nincs jelentősége annak sem, hogy a megkereső álláspontja szerint az A és a B honlap nem kínál versenyző (helyettesítő) szolgáltatásokat. Az adatbázisok jogi védelméről szóló 96/9/EK Irányelv (42) preambulum bekezdésének második mondata is utal arra, hogy a védelem az adatbázis előállítóját nemcsak a vele versenyhelyzetben lévő felhasználóval szemben illeti meg, hanem az előállító hozzájárulásához kötött cselekmények tilalma „minden olyan felhasználóra is vonatkozik, aki cselekményei révén mennyiségileg vagy minőségileg értékelhető jelentős kárt okoz a ráfordításra nézve”.

A megkereső által a 4. kérdésében hivatkozott ítélet megállapítása (ECJ C-203/02 ítélet) egy, az ebben a megkeresésben szereplőtől eltérő tényállásra vonatkozik, így az ügyben nincs jelentősége.

Az Adatbázis-irányelv 7. cikk (5) bekezdése [a magyar Sztj.-ben: 84/A § (3) bek.] az adatbázis tartalmának jelentéktelen részére vonatkozó kimásolási és újrahasznosítási cselekmények megengedhetőségének feltételeiről szól. Az ECJ ebben az összefüggésben adott magyarázatot az adatbázis-előállító „jogos érdekei” fogalomra. A jelen ügyben viszont a B honlap rendszeresen, nagyszámú adatot, tehát az adatbázis „minőségileg és/vagy mennyiségileg jelentős részét” [Adatbázis-irányelv 7. cikk (1) bek.], az Sztj. szavaival „tartalmának egészét vagy jelentős részét” [84/A § (1) bek.] másolja ki, hasznosítja újra.

- d) Az adatbázis tartalmának kimásolása, illetve újrahasznosítása akkor jogellenes, ha
- i) az adatbázis előállítóját a tartalom megszerzése, ellenőrzése vagy megjelenítése érdekében eszközölt ráfordítások jelentős voltára tekintettel megilleti a kapcsolódó jogi védelem;
 - ii) a kimásolás és/vagy újrahasznosítás az adatbázis tartalmának egészét vagy jelentős részét érinti – vagy alkalmanként jelentéktelen részt érint ugyan, de ismételt és rendszeresen történik, és ez halmozott hatásait tekintve már sérelmes az adatbázis rendes felhasználására, vagy indokolatlanul károsítja az adatbázis előállítójának jogos érdekeit;
 - iii) a kimásolás és/vagy újrahasznosítás az adatbázis előállítójának hozzájárulása nélkül történt.

Az eljáró tanács a fent említett feltételek közül a megkeresésben foglaltak alapján a második és a harmadik feltétel teljesülését tudja – közvetetten – megállapítani:

- a megkeresésben közöltekből, mindenekelőtt abból, hogy a B honlap rendszeresen, nagyszámú, az Y. Kft. honlapján közzétett hirdetést vesz át és tesz közzé, valószínűsíthető, hogy a kimásolás és újrahasznosítás az A adatbázis tartalmának mennyiségi szempontból értékelt jelentős részét érinti;
- a megkeresésre adott válaszok felhasználására megjelölt célból, vagyis hogy a megkereső a válaszokat az ellene indított perben, illetve egyezség kötésére irányuló eljárásban kívánja felhasználni, arra lehet következtetni, hogy a B honlap a hirdetések átvételét és közzétételét az A honlap fenntartójának hozzájárulása nélkül végzi.

A kapcsolódó jogi védelem fennállta tekintetében csak a ráfordítások mértékére (jelentős voltára) vonatkozó bizonyítékok alapján lehetne véleményt mondani.

Dr. Gyertyánfy Péter, a tanács elnöke
Dr. Tomori Pál, a tanács előadó tagja
Dr. Mlinarics József, a tanács szavazó tagja

Válogatta és összeállította: *dr. Kiss Zoltán*